БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 27 (11625) | 1968 оной февралиин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБКОМДО

[Р]ЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ [Ш]АДАБАРИТАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДААР ХАНГАХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

...ын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын ...олон механизаторнууд дуталдадаг гэжэ ...омой бюро тэмдэглэбэ. Жэшээнь, Яруу... ажахынуудта 1968 оной хабарай тарил... ...дэ 412 тракторист, Баргажанай аймаг... ...эгын—110 тракторист дуталдана. ...хоёр халаанда хүдэлгэхын тула хаба... ...иин эхилтэр 1000 гаран механизаторые ...тэй. Малай фермэнүүдтэ, ороохоной ...эхи машина, түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхэ ...уудаар ажахынууд бүришье муугаар хан...

...байбашье, шадабаритай бэрхэ механи... hурган бэлдэхэ хүдэлмэри хангалтагүй... ...хай. Жэл бүри профессионально-техни... ...инуудта hурахаар тон үсөөн колхозни... ...дай хүдэлмэришэд эльгээгдэнэ. Жэшээнь, ...агай колхоз, совхозууд 1967 ондо учи... ...аар оройдоол 22 хүниие эльгээhэн. Тэрэ ...ын совхоз орой ганса хүниие, тиин «По... байгша ондо нэгэшье хүниие hурганагүй. ...л Хяагтын, Зэдын, Баргажанай аймагууд...

...профессионально-техническэ училищинуудта hурахаар залуушуулые абаха түсэб мү... ...дүүрэдүй байhаар. Хүдөө ажахын министерствын үйлэдбэриин управлениинууд, КПСС... болон аймгүйсэдкомууд «Хүдөө ажахын ...бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ түсэб ...КПСС-эй обкомой бюрогой 1967 оной ок... ...тоогтоолые дүүргээгүй. Энээнэй урщаг... ажахынууд өөhэдынгөө болон үйлэдбэриин ...дэй мэргэжэлтэдэй хүсөөр дуталдаад бай... ...торнуудые hурган гаргаха хүдэлмэри му... ...хидхээгүй байhаар. Зүгөөр республика ...нойхитой жэшэхэдэ, трактор, комбайнуу... процентээр олошорhон байха юм. Теэд кол... ...дай механизаторнуудай тоо оройдоо 20 ...олошороо. Тиин Яруунын, Хориин аймагууд... ...дэ трактор, комбайнуудай тоо 24 про... ...орходо, механизаторнуудынь миил 9 про... ...н болоо.

...хоз, совхозуудта механизаторнуудай зүг... ...никэ, агротехникын түрүү онол аргануу... ...ическа эрдэм шудалха хүдэлмэри ...байhаар.

...АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэ... ...сионально-техническэ hуралсалай управ... ...нуудые хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангаха, ...нуудые hайнаар hурган гаргаха тушаа ...ээнүүдые мүнөө хүрэтэр абаагүй байhаар. ...щинууд гэр байраар, шэнэ машина, ...дээр мууса хангагдаагүй, багшанарынь ...болон дүршэл шадабариингаа талаар би... ...юм. Энээн дээрэhээ училищинуудые ...аhан хүнүүд шэнэ техникэ, электро-түхеэ... ...ороohо хатааха онhoто түхеэрэлгэнүү... ...эн малай фермэнүүдые оньhожоруулха хэ... ...ашаглаха гурим hайса мэдэхэгүй бай... ...тэдэ машина, техникые эбдэхэ, сагhаань ...хаяха баримтанууд али олон үзэгдэ...

...дай болон хүдөө ажахын гүрэнэй бусад ...удай тракторист-машинистнүүдые про... ...ые дээшэлүүлhэнэйнь түлөө материальна ...шуулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй ...эй Соведэй 1966 оной апрелиин 22-ой ...юлые олохон колхоз, совхозууд дүүргэнэ... ...до механизаторнуудай оройдоо 25 про... ...этэ түлбэри абаhан, олохон механизатор... ...классатай байhанай, үйлэдбэридэ олон жэл ...түлөө түлбэри нэмэжэ абаагүй байшоо. Хо... ...алиин, Хяагтын болон Баргажанай аймагууд... ...нуудта техникэеэ hайнаар абажа ябаhанай, ...лмэри hайн шанартайгаар хэhэнэй түлөө ...уудта шагнал үгтөөгүй. Колхоз, совхо... ...аа Яруунын, Зэдын, Сэлэнгын, Загарайн, ...жанай, Хориин аймагуудта механизатор... ...училищи дүүргэhэн курсантнуудай куль... ...удалай эрилтэнүүдынь хүсэд хангажа ...ахы бүхэндэ саг үргэлжэ хүдэлдэг хам... ...кагүй. Бии байгаа байрануудынь түхеэ... ...нүүдээр муу. Дэбисхэр болон спортивна ...ээр хангагданагүй. Тэндэнь бани, ...уд байхагүй, хамтын эдеэ хоол бэлдэг... ...ха юм. Колхоз, совхозуудай олохон хү... ...д, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэг... механизаторнуудта зохидоор ажаллаха арга ...үйлэдбэриин дүршэл олохо материальна ...тэжэмжэ хүргэдэггүй, училищи дүүргэ... ...ла тогтуурихай түлбэри тогтоохо гурим ...гдана. Энээн дээрэhээ боложо, зарим ...озуудта механизаторнууд удаан хүдэлнэ... ...гаража ошодог болонхой.

...алнуудта хүдөө ажахын предприятинууд... ...ын механизаторнууд жэл бүри арадай ...hалбаринуудта хүдэлхэеэ ябашана. Жэ... ...айн совхозhоо гансахан 1966 ондо, 1967 ...ода 70 механизатор гаража ошоо гэхэ ...ын механизаторнуудайнь 40 гаран процент

...нуудай дунда политическэ болон куль... ...үүлгын хүдэлмэри хангалтагүй, социа... ...hулаар эмхидхэгдэнэ. Хэдэ хэдэн аймагуудта механизаторнуудай, газар хахалагшадай hайн... ...нэгүй. аймагай механизаторнуудай зүб... ...нууд тон үсөөн болодог. Хабарай хүдэл... ...лекин, элидхэлнүүд үсөөн хэгдэдэг, социа... ...нэй дүн хаа-яа сосолгодог байха юм.

...эн эдэ горитой дутагдалнууд юун дээрэ... ...хэдэ, Хүдөө ажахын министерство, Бур... ...истрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи профессионально-... ...ческэ hуралсалай управлени, КПСС-эй ...аймгүйсэдкомууд, үйлэдбэриин управлени... ...нуудай партийна организацинууд болон ...шэд механизаторнуудые хүсэд хүрэхөөр ...хэ хэрэгтэ анхарал бага табижа, хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ шухала үдха шанартай энэ хэрэгые тоохогүй ябадал гаргана. Тиигэжэ нилээд ехэ техникэ болон түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ багатайгаар ашаглагдажа, арадай ажахыда ехэ хохидол ушаруулжа байhантай эдэнэр эбсэшоод байна гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тоолобо.

КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ тогтообо:

1. Хүдөө ажахын министерствые, «Скотооткорм» трест, профессионально-техническэ hуралсалай управлениие, КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, үйлэдбэриин управлениинүүдые, ажахын партийна организацинууд болон хүтэлбэрилэгшэдые 1968 оной хабарай тарилгын хүдэлмэридэ дуталдаhан механизаторнуудые hурган бэлдэхын тула нимэ хэмжээнүүдые абахые уялгалба:

— байгша оной февралиин 1 хүрэтэр хүдөөгэй профессионально-техническэ училищинуудта механизаторнуудые бэлдэхэ түсэбэй ёhоор залуу хүбүүд, басагадые, совхозуудай хүдэлмэришэдые, колхознигуудые абажа дүүргэхэ. Тиихэдээ залуушуулые шэлэн абаха, СПТУ-да дунда hургуули дүүргэгшэдэй талаhаа залуушуулые эльгээхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха;

— энэ болзорто колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехникын» болон үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэдэй хүсөөр ажахынуудта дуталдаhан механизаторнуудые түргэн зуура hурган гаргаха hуралсал эмхидхэхэ;

— бүхы колхоз, совхозуудта, «Сельхозтехникын» аймагуудай отделенинүүдтэ, машинно-мелиоративна станцинуудта механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ hуралсал эмхидхэхэ. шэнэ техникэ, агротехникын, агрохимиин шэнэ онол аргануудые, экономическа эрдэм мэдэрэлые шудалха hуралсал эмхидхэхэ.

2. Байгша ондо, мүн табан жэлэй удаадахи жэлнүүдтэ шэнэ техникэ абаха түсэбөөр багсаажа хэрэгтэй болохо механизаторнуудай тоо hайса тодорхойлхые КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд болон үйлэдбэриин управлениинууд уялгалагдаба. Хэрбээ ажахынууд абаhан техникэеэ механизаторнуудаар хангажа шадахагүй байгаа hаань, тэдэнэртэ табан жэлэй түсэбөөр үгтэхэ шэнэ техникын фондые бага болгохо, механизаторнуудайнь зэргээр үгэхэ гэжэ тогтообо.

Шэнэ техникэ хубаарилха түсэбые хубилгаха, механизаторнуудые hурган бэлдэхэ талаар өөhэдынгөө дурадхалнуудые хүдөө ажахын министерствэдэ, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлдэ hарын туршада үгэхыень дурадхаба.

3. Хүдөөгэй, городой залуушуулые профессионально-техническэ училищинуудта оруулха талаар профтехhуралсалай управленидэ болото туhаламжа хүргэхые, мүн Улаан-Үдэ хотын болон республикын бусад хотонуудай промышленна предприятинуудта механизаторнуудые hурган бэлдэхые ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горком, райкомуудые партиин обком уялгалба.

1968 оной хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилтэр промышленна предприятинуудта адагынь 250 механизаторые hурган бэлдэхэ.

4. Механизаторнуудые нэгэ газартань удаан хүдэлгэхэ, тэдэнэрэй культурно-ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангаха тушаа хэрэгтэй бүхы хэмжээнүүдые абахаар Хүдөө ажахын министерство, облпрофсовет, ажахынуудай партийна организацинууд болон хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаба. Тэрэнэй тула:

— эгээн түрүүн Яруунын, Зэдын, Загарайн, Сэлэнгын болон Хяагтын аймагуудай ажахынуудта саг үргэлжэ хүдэлхэ хамтын байрануудые бии болгохо арга боломжонуудые оложо, тэрэниие бариха, хэрэгтэй юумэнүүдээр, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха;

— ажахынуудай захилаар механизаторнуудай хамтын байрада хэрэгтэй болохо юумэнүүдые, дэр дэбисхэр гэхэ мэтые асаржа худалдахыень республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлдэ (нүхэр Довгань) даалгаба:

— хабарай тарилгын эхилтэр бии байгаа бүхы полевой стануудые бэлэн болгохо, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха, дутуу газартань шэнээр барижа, механизаторнуудай зохидоор амарха, культурна эрилтыень хангаха арга олгохо;

— залуу механизаторнуудта хүдэлмэриин онол арга олоходонь туhалха, тэдэниие дүршэл шадабаритай механизаторнуудта даалгажа, хамта хүдэлгэхэ, залуу механизаторнуудые машина, түхеэрэлгэнүүдтэй холбоогүй, ондоо юрын ажалда хэрэглэхэгүй.

5. Механизаторнуудай ажалай түлөөhэнэй гуримые бүдүүлигээр хазагайруулдаг баримтануудые усадхахаар Хүдөө ажахын министерство, облпрофсовет, колхоз, совхозуудай партийна болон профсоюзна организацинууд, хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаба. Долоон хоногой туршада механизаторнуудтай түлбэриин талаар тоосохо, тэдэнэртэ дээгүүр классатай, хүдэлмэриин стажай, мүн техникэдэ hайнаар хандажа, хээрын хүдэлмэриие шанартайгаар хэhэнэйнь түлөө нэмэлтэ түлбэриень үгэхэ. Саашадаа «Совхозуудай болон хүдөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай тракторист-машинистнүүдые продукци абалгые дээшэлүүлhэнэйнь түлөө материальна талаар урмашуулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1966 оной апрелиин 22-ой № 311 тогтоолые нарииаар баримталха.

6. Хүдөөгэй профессионально-техническэ училищинуудай hуралсалай-үйлэдбэриин баазые бэхижүүлхэ хэмжээ абахыень Хүдөө ажахын министерствые, профтехhуралсалай управлениие, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлые, КПСС-эй райкомууд болон үйлэдбэриин управлениинүүдые уялгалха.

1968—1969 онуудта хүдөөгэй профучилищинуудые хүсэд хүрэхөөр шэнэ түхэлэй трактор болон хүдөө ажахын машинануудаар хангахыень Хүдөө ажахын министерствэдэ, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлдэ даалгаба.

7. 1968 оной социалис уялгануудые, мүн табан жэлэй түсэбые болзорhоо урид, 1970 оной ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ гэhэн уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхынь тула механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ болон культурна хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулжа, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинуудта дурадхаба.

Хурьга абалга—харюусалгатай үе

БЭРХЭТЭЙШЬЕ hААНЬ, ТУЙЛАХАБДИ

«Юрэдөөл январь hара үчгэрбэл, ехэ хүйтэн шоморжо, юумэншье бараг болоодхихо hэн» гэжэ малшад хөөрэлдэдэг. Нээрээшье энэ эгээл шанга хүйтэн соогуур хонид олооро хурьгалха, үбhэ тэжээл ехэ гаргашалагдахэ, ёhoop унтаха нойр, амарха амаралтагүй хүдэлхэ—нилээд шахардуу шанга хаhа болодог ха юм.

Манай отарада январиин түрүүшын хорёод хоног соо 340 гаран хурьгад абтаба. Заримандаа сүүдхэдээ гуша-дүшэн хурьган гарадаг байгаа.

Иигэжэ ээлжээ эхигүй «адхаржа» байхадань. hүниндөө тэдэниие ганса хүн абажа хүшхүрэхэгүй. хоёроороо манажа хоноходаатай болохош. Тиихэдэ hүниндөө хурьга абаабди гээд, үдэрынь унтажа хэбтэхэ арга болохогүй. ойро зуура зали абаад лэ, дахин хүдэлмэридөө гарахаш. Тэрэгүйлэ аргагүй. Хонидые уhалха, элеэлүүлхэ, байра сооxиинень сэбэрлэхэ, хурьгадаа хүхүүлхэhээ эхилээд, бүхэли үдэр соо хэхэ ажал ехэ ха юм. Бултадаал эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ хамhалсажа, туhалалсажа байгаал хүдэлөөгүй hаа, юумэн бүтэхэгүй бшуу.

Бидэ отарадаа табан хүн хүдэлнэбди. Намтай сугтаа хонишон Цырен-Долгор Цыретерова, түрүүшынгээ жэл ажаллажа байhан залуу басаган Вера Цыбикдоржиева, хурьга абалсахаар ерэhэн Мунко Цыдыпов, Радна Доржиева гэгшэд хүдэлнэ.

Хашаа, хорёогоо намар эртээнhээ заhаhан, дулаалhан, гарай хурьгатай хонидые хааха хаамжа, хаалтануудые олоор бэлдэhэнэймнай ашаар мүнөө хурьгадые олон ондоо таhалгануудта илгажа байлгахадамнай амар байна. Мүн үбhэ, зелёнко, hолоомоёо хоёр-гурба hара соо бардам хүрэхөөр зөөжэ абаа hэмди.

hүрэгнай булта түрүүшынгээ жэл түрэжэ байhан түлгэ хонид юм. Нариинаар хаража түрүүлээд, дары түлыень долёолгожо, мээхээрүүлжэ абаагүйл hаа, шэнэ түрэhэн хонид халтад гэхэдээл хурьгаяа голохоо hанадаг. Илангаяа нэгэ газарта олон хонид түрэхэдөө бэе бэеhээ добёод, худхараад хурьгаа бэшүүрхэхэ, голохо. Тиимэhээ бултыень амяар амяарайнь таhалгануудта оруулжа түрүүлээд, хурьгандаа hайса дадатарнь, хүсэд «танилсатарнь» тэндээ хэдэн хоногто байлгадагбди. Хэды тиигэтэршни зарим абари зан муутай хонид хурьгаа голоод, яашье абажа үгэхэгүй. Тиихэдэнь хүлыень уяжа, гараараа барижа, тээгэлжэ байгаад хүхүүлхэш. Ядахадаа хажуудань нохой асараад байлгахадаш. түрэhэн амитан хадаа хурьгаяа харамнаад. хүхүүлжэ эхилдэг.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, түрүүшынхеэ түрэhэн хонидhoo хурьга олоор абажа түлжүүлхэ гээшэмнай гайтайхан ажал. Хэды тиимэшье hаань, бүхы 500 гаран хонидойнгоо зуун толгой бүриhөө 90 хурьга сохом абаха аабзабди гээд hанагшаб. Түсэбнай зуун эхэ хонин бүриин 85 хурьган юм. Нёдондо зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 96 хурьга түлжүүлээ hэмди.

Мүнөө хонин hүрэгнай шадал тамираар бараг hайн. Тэдэмнай булта март гаратар хурьгалжа дүүрэхэ байна. Отарадаа үшөө 200 центнер үбhэтэй, 50 центнер зелёнкотойбди. Силос горитой. hолоомоншье бардам хүрэхөөр бии. Түрэhэн, түрөөшьегүй хонидтоо түс бүридэнь үдэрэй 200 грамм талха таряанай зүйл эдюүлнэбди. Минеральна зүйл. дабhан, хужар үгтэнэ. Худагай уhа бүлеэдхээд. бүхы хонидоо уhалнабди.

Январиин янгинама хүйтэн гол түлэб ходоржо байбашье hаань. хонидоо hайнаар түрүүлжэ, хурьгадыень гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэн томо болгохын тула үшөөл шангаар хүдэлхэ, шадалтараа оролдохо болонобди.

Ж. ЦЫДЕНЖАПОВ.
Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Республикын ажахынуудай гүрэндэ мяха, hү худалдажа байhан тухай

1968 оной январиин 29-нэй мэдээн
(Түсэбэн дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан		hүн		
	тушаагдаhаниинь	1967 онойхитой жэшэхэдэ	тушаагдаhаниинь	1967 онойхитой жэшэхэдэ	үнеэн бүриhөө тушаагдаhаниинь (кг)
Баргажанай	96	157	29	118	38
Бэшүүрэй	81	107	22	90	63
Зэдын	91	92	31	93	75
Яруунын	138	153	27	105	53
Баунтын	—	—	31	81	46
Загарайн	59	108	19	71	48
Захааминай	141	105	35	104	31
Кабанскын	69	139	23	101	67
Прибайкалиин	155	135	24	106	76
Хэжэнгын	122	120	19	80	37
Хяагтын	71	93	31	105	69
Мухар-Шэбэрэй	60	151	23	81	58
Сэлэнгын	196	273	31	91	100,4
Түнхэнэй	109	133	25	96	48
Ахын	—	—	17	37	27
Улаан-Үдын	106	201	25	92	92
Хориин	99,1	99,7	21	70	39
Республика бүхыдөө	94	128	26	94	56

15 ҮДЭР СОО

Январиин янгинама хүйтэн үргэн сэлюун Байгал далайемнай сэнхир хүхэ мүльhөөр хушаба. Шанга hалхинда, бордоhо саhанда жэлэй 6—7 hарын туршада хүдэлжэ hураhан загаhашад уларилай ямаршье эрхэ байдалда ажаллана.

Үбэлэй hарануудта загаhашад үглөөнэй бүрүүлээр мүльhэн дээрэ гаража, губшуураа табиха. Александр Нефедович Новолодскиин хүтэлбэрилдэг бригадынхид түрүү зэргэдэ ябана.

Бригадын гэшүүд А. М. Плешков, С. С. Федоров, В. Н. Новолодский болон бусад эбтэй эмхитэйгээр хүдэлжэ, hайн ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Энэ бригадын коллектив январиин түрүүшын 15 хоног соо hарынгаа түсэб 128 процент дүүргээ.

А. БАСУРМАНОВ.

ХОНИШОДТО ТУhАЛХАНЬ

Боро гол тосхоной эхэнэрнүүдэй суглаан үнгэргэгдэбэ. Тэрээн дээрэ колхозойнгоо хонишодто туhалха асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн байгаа. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Г. Очирова, Ц. Гармаева болон бусад хонидой түл абалгын үедэ хурьгадые абалсажа эхилээ.

С. БАИРОВ.

Баргажан.

АРГАЛ ШЭБХЫН АША ҮРЭ

Нёдондо сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргажа, hайнаар бутаруулан тараahан, уhалhанай ашаар Бодонгуудай совхозойхид ногооной hайн ургаса хуряажа, адууhа малдаа үбhэ, тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлдхэжэ шадаа юм.

Шэбхын ашаг үрэ таниhан тус совхозой луговодууд, механизаторнууд мүнөөшье таряалан, сабшалангаа үтэгжүүлхэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулна. Энэ жэлдэ луговодууд сабшалан дээрэ 3 мянган тонно наг шэбхэ гаргажа тараахаар түсэблэнхэй. Эндэ мүнөө мянган тонно хэдэн жэлдэ обоотой хэбтэжэ, hайса нэгнэhэн, шанаржаhан шэбхэ зөөгдөө.

Тус совхоздо мелиоратор Эрдынижап Санжицыренов шэбхэ зөөхэ тусхай звено эмхидхээд, hаянай гурбан «Беларусь» трактортай, үшөө шэбхэ обоолон суглуулдаг түхеэрэлтэтэй «ДТ-75» түхэлэй хоёр трактортай түлэг хүдэлжэ байнхай. Энэ гол шухала ажалда совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд Агбан Базаров, Александр Сукнев, Владимир Сукнев шалгарна. Мүн энэ ажалай хажуугаар совхозой луговодууд сабшалан дээрэ тошо халяажа, баhал сүлөө забдагүй.

Иигэжэ сабшалангаа үтэгжүүлжэ үбhэ ногооной үндэр баян ургаса хуряахын түлөө хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябажа байна.

Вл. ЦЫДЕНОВ.

Бэшүүр.

Улаан-Үдын ноohо угаадаг фабрика ойн баярай жэлэй түсэб 103 процент дүүргээ юм. Мүнөө эндэхид табан жэлэйнгээ даабари болзорhoонь урид, декабриин 20-до дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 500 тонно ноohо угааха гэжэ уялга абанхай. Фабрикын нүхэр Тугушевай хүтэлбэрилдэг ноohо шанарлан илгаха бригада цех соогоо түрүүлэн, халаан бүриингөө даабари 115 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: (зүүн гарhаа) М. П. Павлова, Н. Я. Тугушева, З. Д. Бадмаева гэгшэд.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

...ҮҮЛЭЙ hОНИН

Н. Косыгин Индиин Компартиин хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба

...(ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн нүхэр ...гин Индиин Компартиин Национальна Соведэй Түрүү... А. Данге, Индиин Компартиин Национальна Соведэй Гене... ...ретарь Р. Рао, Индиин Компартиин Национальна Сове... ...альна секретариадай гэшүүн Г. Адхикари гэгшэдтэй уул...

...талые hонирхуулдаг уласхоорондын асуудалнуудаар уул... ...hанамжанууд хэлэгдээ. Тэрэшэлэн Совет-Индиин харил... ...удалнууд мүн лэ хэлсэгдээ. Уулзалга хани халуун оршон ...нгэрөө.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНА ХАНИ БАРИСААН

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын Хайфон портдо Америкын самолёдуудай бомбодолгоhoo гэмтэhэн «Переславль-Залесский» гэжэ совет теплоходой экипажые Золотой Рог бухтада январиин 30-да хани халуунаар угтаба. Маниие Америкын дээрмэшэд айлгахагүй гэжэ эндэ болоhон митинг дээрэ Алас-Дурнын морягууд нэгэн hаналтайгаар мэдүүлээ. Совет хүнүүд Вьетнамай баатарлиг арадтай интернациональна хани барисаандаа үнэн байгаашье, байхашье гэбэ.

Энэ бузар аашын бодото гэршэ—удаан байжа тэhэрдэг бомбын түгдэрхэй Хайфонhoo асарагдаhан совет теплоход дээрэ бии. Энэ бомбын тэhэрхэдэ «Переславль-Залесский» гэмтээгдэжэ, өөрөө ябаха аргагүй болоо.

СОВЕТ АРМИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой 50 жэлэй ойн баярые Монголой Арадай Республика үргэнөөр тэмдэглэхые бэлдэжэ байна гэжэ МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ.

Совет Армиин, СССР-эй Сэрэгэй Флодой дайшалхы алдарта зам тухай, Октябриин туйлалтануудые хамгаалха, дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал сахиха хэрэгтэ эдэнэй тон ехэ үүргэтэй байhан тухай лекцинүүд оронол бүхы хото, хүдөө нютагуудта уншагдана. Тиихэдэ СССР-эй, МНР-эй арминуудай аха дүү ёhоной эбдэршэгүй бата хани барисаан тухай хэлэгдэнэ.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ойн баярта зорюулhан выставкэ эндэ нээгдэбэ.

НЬЮ-ЙОРКДО ДОКТОР СПОГЫЕ УГТАЛГА

НЬЮ-ЙОРК. Вьетнамдахи дайе эрэлхэгээр буруушаан тэмсэгшэ доктор Бенджамин Спогые таби мянган нью-йоркынхид январиин 30-да хани халуунаар угтаба. Тэрэ сүүдэй заседаниин болоhон газар—Бостонhoo эндэ сэхэ ерээ. Спок, тэрэнэй дүрбэн нүхэдые армида алба хэхэhээ, Вьетнамдахи дайнда хабаадахаhaa арсахыень залуушуулые тухираа гэжэ гэмнэбэ гээд ТАСС-ай корреспондент О. Аничкин мэдээсэнэ.

Вьетнам арадта эсэргүүгээр США-гай үүдхэhэн хуули бусa дайе буруушааhандаа гэмтэйб гэжэ оройдоошье тоолоногүйб, — гэжэ Спок мэдүүлбэ. Армида алба хэхэеэ, Вьетнамдахи дайнда хабаадахаяа арсаhан Америкын залуушуулые би дэмжэнэб. Бүхы дэлхэйдэ манай нацида тодхор татаhан хорото балмад хэрэг худар американ арад татагдан оруулагдаа. Америкые эшэгүүритэ муухай байдалда оруулhан, Вьетнамай арадта гасалан зоболон ушаруулhан бодолгүй тэнэг политикые зогсоохын тула тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэбди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Доктор Спогой соратник студент Майкл Фербер митинг дээрэ мүн лэ үгэ хэлэбэ.

ИНДУСТРИАЛЬНА РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ШЭНЭ ЗОРИЛГ

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, ТРАНСПОРТЫН, ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ, БАРИЛГЫН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ, ХУДАЛДАА НАЙМАА АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАДАГ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ РЕСПУБЛИКЫН ЗҮБЛӨӨНҺӨӨ

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр К. М. ПРОДАЙВОДАГАЙ элидхэлһээ

Совет арад Агуухэ Октябриин 50 жэлэй алдарта ойе омог баяртайгаар тэмдэглэбэ. Советскэ Союзай Коммунис парти, бүхы совет арад социалис оронойнгоо 50 жэлэй агуухэ хүгжэлтын үрэ дүн согсолоод, түүхэтэ шэнэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа элсүүлжэ оробо.

Партиин XXIII съездын, ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Эхэ ороноймнай ажалшад шэнэ амжалта түйлаба. 1967 ондо промышленна үйлэдбэриин ургалта шэнэ шатада хүргэгдөө. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1966 онойхитой сасуулхада 10 процентээр, ажалай бүтээсэ 7 процентээр дээшэлһэн байна. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн тэмсэл оронойнай предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрээ. Буряадай республикын ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэжэ, табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ, мүн Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ шадал арьбадхаха хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулхаар хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Республикымнай промышленностиин, транспортын 1967 оной—табан жэлэй хоёрдохи жэлэй үрэ дүн ямар бэ? Ойн хүндэлэлэй социалис уялганууд хэр зэргээр дүүргэгдөөб?

Үнгэрһэн жэлэй туршада республикымнай промышленность ехээр хүгжөө, үйлэдбэриин шэнэ хүсэ шадал ашаглалтада тушаагдаа. Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой, шэлэй заводой, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, Клюевскэ леспромхозой, судна заһабарилгын, Галуута-Нуурай болон Улаан-Үдын оёдолой фабрикануудай үйлэдбэриин хүсэнүүд үргэдхэгдөө. Сотниковско шубуунай фабрикын түрүүшын ээлжээн, Сэлэнгын, Хэжэнгын хилээмэнэй заводууд, ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэдэн комбинадууд баригдажа дүүргэгдэө.

Үнгэрһэн жэл өөрын онсо илгаатай байба. Октябриин 50 жэлэй ойе нэрэ солотойгоор уттаха гэһэн мүрысөөнэй үедэ олон предприятинуудай коллективүүд үйлэдбэреэ нэбижүүлэн һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, шэнэ продукци бүтээхэ талаар шухала асуудалнуудые шиидхэжэ шадаа. Үйлэдбэреэ оньһожоруулха, автомат арга нэбтэрүүлхэ, хэлхеэ холбоо хүгжөөхэ талаар ехэ ажал хэгдэбэ. Москваһаа телевизионно дамжуулга абаха «Орбита» пункт баригдаа. Республикымнай 360 мянга гаран хүн Москваһаа дамжуулга харадаг болоо. Түрхэ, Мухар-Шэбэр, Түнхэн тосхонуудта телевизионно ретрансляторнууд баригдажа, ашаглалгада тушаагдаһан байна.

Республикымнай энергетическэ бааза хүгжөөгдөө. Энээнэй ашаар олон аймагуудай колхоз, совхозууд электрын элшэ хүсөөр таһалгаряагүй һайнаар хангагдана. Үйлэдбэридэ электрын элшэ хүсэ улам ехээр хэрэглэжэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта ажалай бүтээсэ саашадань дээшэлүүлхэ шэнэ арга олдобо.

Эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ, ажалые эрдэм ухаанай эрилтын ёһоор (НОТ) эмхидхэхэ, ажалшадай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Үйлэдбэридэ НОТ нэбтэрүүлхын тула бодото туһаламжа хүргэхэ республикын комитет эмхидхэгдэнхэй. ЛВРЗ, «Теплоприбор» завод, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат болон бусад зарим предприятинууд ажалые эрдэм ухаанай эрилтын ёһоор эмхидхэхэ дүй дүршэлтэй болоо. Эдэ бүгэдын ашаар республикымнай промышленностиин хүдэлмэришэд абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Абаһан уялгын ёһоор 5 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилхын орондо 13,5 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргагдаа. Шэнэ түхэлэй олон продукци бүтээгдэдэг болобо.

Энэ жэлдэ промышленна предприятинууд түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулагдаха ёһотой. Шухала энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тула экономическа реформо бэелүүлһэн түрүү предприятинуудай дүй дүршэл халан абалсаха хэрэгтэй.

Түйлаһан амжалтаараа дашуураад, зарим предприятинуудай горитой дутагдалые элирүүлээгүй орхихоор бэшэ. 23 предприяти 1967 оной гүрэнэй түсэб дүүргээгүй. Тэдэнэй тоодо «Забайкаллес» комбинадай 9 леспромхоз, промышленна барилгын материалнуудай болон түлишын промышленностиин управлениин 4 предприяти, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй 5 предприяти оролсоно. Олон леспромхозууд модо бэлэдхэлэй түрүү онол арга хэрэглэнэгүй, үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулнагүй. Бага комплексно 258 бригадануудай оройдоо 14-ниинь һара соо 2000 кубометр модо бэлэдэдэг байна. Комбинадай предприятинуудта ажалай сагые гээхэ ушар олон үзэгдэнэ.

Ниитын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо арга боломжо хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Предприятинууд хүдэлмэриин табан, амаралтын хоёр үдэртэй неделидэ ороходоо, бии байһан түхеэрэлгээ ашагтайгаар хэрэглэхэ зүб хэмжээ бэелүүлээгүй байна. Эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри зарим коллективүүдтэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Иимэ ушарһаа ажалай горитой саг миил һалана.

Транспортын предприятинуудай хүдэлмэриин зарим дутагдал усадхагдаагүй байһаар. Улаан-Үдын отделениин түмэр замшад локомотивуудые ашагтайгаар хэрэглэнэгүй. Буряадай транспортна управлениин коллектив пассажирнуудые шэрэхэ талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргээд, харин арадай ажахын ашаа шэрэхэ даабаряа, уялгаяа дүүргэжэ шадаагүй байха юм.

Арад зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ гээшэ промышленна предприятинуудай шухала зорилго мүн. Гэбэшье бии байһан арга боломжо хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Зарим предприяти, управлени, захиргаанай хүтэлбэрилэгшэд арад зоной хэрэглэмжын эд бараа бүтээн гаргахын тула үйлэдбэреэ үргэдхэхэ талаар зохихо хэмжээ абанагүй. Энэ хэрэгтэ зорюулагдаһан гүрэнэй банкын урьһаламжа муугаар хэрэглэгдэнэ. Ой модоной ажахын министерство, нютагай промышленностиин министерство ажахын хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээхэ үйлэдбэри эмхидхэнэгүй. Ажахыда шухала хэрэгтэй жэжэ божо зүйлнүүдые хэхын тула капитальна ехэ гаргашашье хэрэггүй. Энэ талаар хөөрэлдөөнэй яһала болобошье, бодото хэмжээн абтаагүй занлаа.

Хүндэ индустриин зарим предприятинууд арад зоной хэрэглэмжын эд бараа бүтээхэ хэрэгые тооногүй.

Барилга республикымнай арадай ажахын шухала һалбари болоно. Барилгашаднай нёдондо жэлдэ гэр байра, һургуули, хүүгэдэй эмхи зургаануудые, больница, поликлиникэ бариха талаар зарим тэды амжалта түйлаа. Улаан-Үдын гэр барилгын комбинат, «Бурятцелинстрой» трестын 56-дахи оньһожоруулмал колонно, Хурамхаанай СМУ партиин обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, Верховно Соведэй, облпрофсоведэй Дурасхаалта тугуудаар шагнагдаһан байна. «Бурятцелинстрой» трест 1966 онойхиһоо һураггүй һайнаар хүдэлжэ гараа. Тус трест барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ жэлэй түсэбые декабриин 20-до дүүргэһэн байна. Капитальна барилгын түрүү организаци болохо 934-дэхи барилга-хабсаралгын поезд, ЛВРЗ-гэй капитальна барилгын таһаг, 802-дохи мостопоезд ажалайнгаа эршэ һулааагүй.

Бухыдөө республика дотораа барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб 102 процент, гэр байра ашаглалгада тушааха түсэб 101, һургуулинуудые бариха даабари 131, үхибүүдэй эмхи зургаануудые—103,4, больница—191 процент дүүргэгдэһэн байна. Барилгын томо организаци—Буряадай барилгын управлениин хүдэлмэришэд абаһан социалис уялгаяа дүүргээгүй.

Барилгын материалнуудай предприятинуудай хангалтагүй ажал барилгашадта ехэ һаад ушаруулна. Барилгын материал, илангаяа хирпиисэ ехээр дутална. Үнгэрһэн жэлэй туршада 10 миллион хирпиисэ дутуу үгтөө. Бэрхэшээлтэй иимэ ушарай тохёолдоод байхада, «Бурятцелинстрой» трестын, Түлишын промышленностиин управлениин, «Забайкаллес» комбинадай саг зуура хирпиисэ галдадаг заводууд хүдэлөөгүй байгаа. Мүн колхозуудта хирпиисэ галдагданагүй.

Буряадай барилгын управлени, «Бурятцелинстрой» трест үйлэдбэриин өөһэдын баазатай болохо, тэдэниие хүгжөөхэ талаар зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Республикымнай барилгашад ойн хүндэлэлэй социалис уялга абахадаа, барилгын шанар эрид һайжаруулха гэжэ хараалһан байгаа. Олонхи шэнэ барилгые «эрхим һайн», «һайн» шанартайгаар Гүрэнэй комиссида тушааха хараалаа һэн. 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын, ЛВРЗ-гэй ОКС-ын барилгашад абаһан уялгаяа дүүргэээ. Харин барилгын шанар һайжаруулха талаар бусад организацинуудта бодото хэмжээ абаха шухала.

Октябриин алдарта ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн социалис мүрысөөндэ гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа. Тэдэнэр эд бараанай эрьесын түсэбые 102,8 процент дүүргэһэн юм. Түсэбһөө 11 миллион түхэригэй үлүү ехэ эд бараан республикын ажалшадта худалдагдаа. 1966 онойхитой сасуулхада эд бараанай эрьесэ 9,1 процентээр дээшэлбэ. Энэнь һүүлэй 9 жэлэй туршада түйлагдаһан эгээл ехэ ургалта болохо юм.

1967 оной туршада 83 магазин, 33 столово баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа.

Гэхэтэй хамта худалдаа наймаан республикын ажалшадай эрилтэ үшөө хүсэдөөр ханганагүй. Худалдаа наймаанай зарим предприятинууд гүрэнэй түсэб дүүргэнэгүй. Зарим зүйлнүүд худалдаанда хомор, хангалгын культура муу байһаар. 1000 ажаһуугша бүхэндэ 6,6 хүдэлмэриин газартай магазин байха ёһотой аад, 5,8 хүнэй ажаллаха магазин бии. 40 һууритай столовын орондо 25,2 һууритай столово хүдэлнэ.

КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет энэ асуудал зүбшэн хэлсээд, ойрын гурбан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ хэмжээ хараалһан байна. 142 магазин, ниитын эдеэ хоолой 23 предприяти, 1475 тонныын багтаамжатай холодильник барихаар хараалагдаа. Нютагай партийна, советскэ органууд худалдаа наймаанай, ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудай барилгые хинан шалгаха, бии байһан предприятинуудые үргэдхэхэ, һэльбэн заһабарилха талаар зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Совет арадай ажаһуудал һайжаруулха гээшэ коммунис байгуулалтын нэгэ шухала зорилго болоно гэжэ КПСС-эй Программа дотор заагданхай. Предприятинууд, ажаһуудалай эрилтэ хангаха министерство энэ зорилго дүүргэлтэ болгон, үйлэдбэреэ оньһожоруулха, технологи нарижуулан һайжаруулха, хангалгын шэнэ онол арга хэрэглэжэ эхилһэн байна. Трикотажна, мүн оёмол 270 шэнэ зүйлэй хубсаһан оёгдохо болоо. Үнгэрһэн жэлэй хугасаада ажаһуудалай эрилтэ хангаха 8 комбинат баригдажа дүүргэгдээ.

Гэбэшье арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хүсэдөөр хангагданагүй. Иимэ предприятинууд хүдөө тосхонуудта үсөөн. Зарим колхоз, совхозуудта эд бараа худалдаха шэнэ онол арга һайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Хүдөөгэй хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха түсэб 93,3 процент дүүргэгдэһэн байна.

1968 оной түсэбэй ёһоор эд бараанай эрьесэ дээшэлүүлэгдэхэ юм. Мүн ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар ехэ даабари үгтөө. Арад зоной ажана байдал улам һайжарна, тэдэнэй абадаг салин дээшэлнэ. Тиимэһээ худалдаа наймаанай, арад зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилдэг промышленна предприятинуудай, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдэй урда харюусалгатай зорилго табигдана. Худалдаа наймаанай организацинуудые материально-техническэ баазатай болгохо, эдэ һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудые бэлдэхэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалаар саг үргэлжэ һонирхохо шухала.

Хүдөөгэй ажалшадай, модошод, модо урадхуулагшадай, геологууд, загаһашадай эрилтэ хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Табан жэлэй түсэбөөр үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай коллективүүдэй урда ехэ зорилго табигдаа. Иимэ зорилгоёо нэрэ солотойгоор дүүргэхын тула мэргэжэл шадабаряа, дүй дүршэлөө элсүүлхэ, эдэбхи үүсхэл гарган ажаллаха хэрэгтэй болоно.

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

Партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр **Вовк** эгээл түрүүлэн ендэртэ гаража, элидхэл тушаа үгэ хэлэжэ эхилээ.

Совет засагай алдарта ойн гүйсэһэн жэлдэ республикымнай нийслэлэй ажалшад шэнэ амжалта түйлаһан байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглээд, социалис мүрысөөнэй айхабтар ехэ нүлөөн тухай тогтон хэлээ. Ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн городой промышленна предприяти, барилгын, транспортна организаци, худалдаа наймаанай, арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг, хэлхеэ холбооной предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэн байгаа. Мүрысөөндэ оролсоһон хүдэлмэришэд абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ хүсэ шадалаа элсүүлэн, гүрэнэй мүнгэ зөөри, материальна баялигуудые арьбадхахые оролдоһон байна.

Городой ажалшад абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн. 10 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха талаар зарим тэды һайн үрэ дүн түйлэгдэбэ. Томо предприятинуудай партийна комитедүүд, мүн партийна эхин организацинууд коммунистнуудай нүлөө дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин шухала участогуудта тэдэниие зүбөөр хубаарилан табиха асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулаа.

Үнгэрһэн жэл үшөө юугээрээ онсо илгаатай байгааб гэхэдэ, партиин XXIII съездын хараалһан зорилгые, мүн ЦК-гай сентябриин Пленумэй баталан абаһан тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар горитой алхам хэгдэһэн байна. «Теплоприбор», «Электромашина» заводой, нарин сэмбын фабрикын коллективүүд республика соогоо эгээл түрүүлэн түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орожо, ниитын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо гэһэн зорилго бэелүүлжэ эхилээ. Эдэ предприятинуудай хүдэлмэриин үрэ дүн һайн.

Экономическа реформые удаа дараалан амжалтатай һайнаар бэелүүлхын тула хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэлэй, ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулха, мүн экономическа, политическэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ шухала тухай нүхэр Вовк тэмдэглэбэ. Тиихэдээ шүүмжэлхы хэдэн ажаглалта хээ. Шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилһэн түрүү предприятинуудай дүй дүршэл халан абалсаха, түсэблэлгын, материальна урмашуулгын шэнэ гуримда ороходо бэлэдхэл зарим предприятинуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Мүн арад зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ асуудалые зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд тооногүй гэжэ тэрэ шүүмжэлээ. Шэлэй, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудта арад зоной хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ арга боломжо бии аад, тэдэнь хэрэглэгдэнэгүй.

— Модошодой зорилго эли тодо. Табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн һанал эрмэлзэлтэйгээр бидэнэр ажалланабди,—гэжэ Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригадые даагша нүхэр **Спиридонов** үгөө эхилбэ. Манай бригада табан жэлнүүдэй үедэ хэхэ ажалаа тодорхойлоод, социалис уялга абанхай. Табан жэлые болзорһоонь урид, дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэ гэжэ шиидэбди.

Нүхэр Спиридонов ингэжэ хэлээд, бригадынгаа ажал тухай хөөрэжэ үгэбэ. Абаһан социалис уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо эндэ дүүһан бии. Бригадын абаһан уялгань бодото ажал хэрэгээрнь батадхагданхай. Тэдэнэр үнгэрһэн жэлэй түсэб, социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэө. Түсэбэй ёһоор жэл соо 19 мянга, уялгын ёһоор 21 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулха аад, 26 мянга 500 кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Жэл бүхэндэ 24 мянган кубометр модо бэлдэжэ байбал, бригада табан жэлэй даабариие дүрбэн жэл соо дүүргэхэ арга боломжотой.

Нүхэр Спиридонов бригадын ажалда һаад ушаруулдаг зарим дутагдалые элирүүлээ. Модо шэрэдэг автомашинанууд хүүшараа. Мүн тракторнууд бии аад, хүсэд һайнаар ашаглагданагүй. Тэдэнэй эбдэрхэдэ, түргэнөөр заһабарилха арга олдоногүй. Запасной часть хомор. Леспромхозой механигүүд запасной частьнуудые бэдэржэ сагаа дэмы гээнэ, тиимэһээ техникэеэ саг соонь заһабарилха аргагүйдэнэ.

— Манай бригада абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ. Табан жэлэй даабариһаа гадуур 20 мянган кубометр модо бэлдэжэ шадахабди,—гэжэ тэрэ суглаанда хабаадагшадые найдуулһан байна.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэриин үнгэрһэн жэлэй үрэ дүн, табан жэлэй гурбадахи жэлэй зорилго тухай заводой начальник нүхэр **Гладун** тогтон хэлээ. Заводой коллектив Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөө үүсхээд, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябаа. Абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гээшэ заводой хүдэлмэришэн ангиин нэрэ хүндын хэрэг мүн гэжэ тэмдэглээ. Хүдэлмэришэд даабариһаа гадуур хэдэн миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна. 1966 онойхитой сасуулхада, промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 13,3 процентээр дээшэлээ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, бүтээн гаргадаг продукциин шанар һайжаруулха тушаа хүдэлмэришэдэй гаргадаг оролдолго тухай үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Ажалые эрдэм ухаанай эрилтын ёһоор эмхидхэхэ талаар заводто горитой алхам хэгдэһэн юм. Энэ талаар олон хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдээ. Тиихэтэй хамта заводой коллектив олон асуудал шиидхээгүй байһаар. Арад зоной хэрэглэмжын эд бараа бүтээхэ арга боломжо хэрэглэгдэнэгүй. Гологоһо гаргаха ушар дайралдана. Зарим һарануудта завод жэгдэ һайнаар хүдэлнэгүй. Эдэ, мүн ондоошье дутагдал усадхаха асуудалда заводой коллектив анхаралаа хандуулха юм. Хүдэлмэришэд табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсоһон, В. И. Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 100 жэлэй ойдо зорюулһан социалис уялга абаһан байна.

Ажалшадай ургажа байгаа эрилтэ дүүрэн һайнаар хангаха гээшэ ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудай, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн. Тиимэһээ арад зоной захилаар хубсаһа оёдог нэгэдэлэй мастер **Скоростина**, Улаан-Үдын столовонуудай трестын 6-хи столовые даагша **Иванычева** энэ асуудалда өөһэдынгөө үгэ зорюулба.

Арад зоной захилаар хубсаһа оёдог нэгэдэлэй коллектив 1967 оной декабрь һараһаа табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб дүүргэжэ эхилһэн юм. Тэдэнэр промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэ хангаха гэжэ горитой оролдолго гаргана. Үнгэрһэн жэлэй туршада 130 мянган 600 захил дүүргэгдээ. Энэ жэлдэ бүри олон захил дүүргэхэ, ажалшадай ургажа байгаа эрилтэ улам һайнаар хангаха хэрэгтэ хүсэ шадалаа элсүүлхэ байһанаа нүхэр Скоростина өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэһөө мэдүүлһэн байна. Хубсаһа оёгшод табан жэлэй даабариие 4 жэл 9 һара соо дүүргэхэ уялга абанхай.

Столовонуудай трестын хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа шэнэ, түрүү дүй дүршэл хэрэглэнэ. 6-дахи столовые даагша нүхэр Иванычева энээн тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө. Трестын коллектив түсэблэлгын, материальна урмашуулгын шэнэ гуримда, хүдэлмэриин табан үдэрэй неделидэ оронхой. Шэнэ гурим тэдэнэй урда харюусалгатай зорилго табиһан байна. Үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэһэнэй, арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэһэнэй ашаар 6-дахи столовын коллектив урдахи зорилгоёо муу бэшээр дүүргэнэ.

Республикымнай түрүү барилгашадай нэгэн — «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи нүүдэл оньһожоруулмал колонныын бригадир нүхэр **Бардаковой** хэлэһэн үгэ ехэ һонирхолтой байба. Барилгын талмай дээрэхи ажал зүбөөр эмхидхэбэл, хирпиисэ, бетон холисо гамтайгаар гаргашалха гэжэ бодото тэмсэл дэлгэрүүлбэл, амжалтын түйлагдаха байһые тэрэ өөрынгөө бригадын жэшээ дээрэһээ тодорхойгоор харюулаа.

Нүхэр Бардаковой даадаг бригада Ивалга тосхондо шэнэ гэр байра бодхожо байнхай. 48 байратай гэр һаяхан барижа дүүргэө. Тус бригада барилгын шухала материал—хирпиисэ гамтайгаар хэрэглэнэ. Хирпиисын дуталдаат ушарһаа олон бригадануудай ажалгүй һаатадаг байһаниинь мэдээжэ. Харин энэ бригадын гэшүүд барилгын талмай дээрэ асарагдаһан хирпиисэ гамтайгаар хэрэглэнэ. 48 байратай гэр барихадаа 50 мянга гаран хирпиисэ алмажа шадаа. Хайшан гэжэ, ямар аргаар? Барилгын энэ материал тушаажа абадаг. Бригадын гэшүүн бүхэн хирпиисэ эбдэхэгүй гэжэ оролдоно. Нэгэшье хирпиисэ эбдэнгүй, дууһан барилгада хэрэглэхэдэ, иимэ амжалта түйлагдана.

Барилга дээрэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, барилгын материал алмаха талаар мүрысөө республикын барилгашадай дунда дэлгэрүүлхые нүхэр Бардаков дурадхаа. Түрүү энэ бригадир олон жэлэй дүй дүршэлтэй. Тэрээнэй даадаг бригада ажахын тоосоондо оруулагдаһан юм. Барилгын бүхы материал гамтайгаар гаргашалха, алмаха гээшэ ажахын тоосооной гол эрилтэ мүн. Барилгын бүхы бригадануудые ажахын тоосоондо оруулаа һаа, һайн үрэ дүн түйлагдаха байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

— Манай бригада хирпиисэ эбдэжэ хаянгүй, гамтайгаар гаргашалха гэһэн социалис уялга абанхай. 6—7 гэр барихадаа горитой ехэ хирпиисэ алмажа, тэрээгээрээ нэгэ шэнэ гэр бодхохо гэжэ хараалаабди. Манай бригадатай мүрысэхые Буряадай барилгын управлениин бригаданууды уринабди,—гэжэ Бардаков хэлээ. Ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, барилгын материал алмаха гэжэ хоорондоо мүрысэе. Иимэ мүрысөөн алишье бригадада, хамтымнай ажалда аша туһатай байха.

«Бурятцелинстрой» трестын хүдөөгэй барилгашад табан жэлэй туршада ехэ ажал хэхээр хараалаа. Тиихэдээ барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ табан жэлэй даабариие 1970 оной ноябриин һайндэр болотор дүүргэхэ уялга абаһан байна.

Профсоюзуудай областной Соведэй ажалай болон салин хүлһэнэй таһагые даагша нүхэр **Деренченко** социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэришэдэй ажал зүбөөр сэгнэхэ, хүүшарһан нормо хаража үзэхэ асуудалда үгөө зорюулаа.

Республикымнай промышленна предприятинууд түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороходоо бэлэдхэжэ байна. Үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ, гүрэндөө ашаг олзо оруулха арга зам тодорхойлхо ехэ эрхэ предприятинуудта, тэдэнэй коллективүүдтэ үгтэнхэй. Иимэ эрхэ байдалда социалис мүрысөө эмхидхэн дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлые материальна, моральна талаар зүбөөр урмашуулха асуудал ехэ удха шанартай. Хэһэн бодото ажалайнь зэргээр түлөөһэ үгэхэ гурим хаа хаанагүй наринаар сахиха шухала.

Харин ажалай түлөө зүб түлөөһэ үгэхэ социалис ёһо гурим хазагайруулха ушар зарим газарта үзэгдэнэ. Нүхэр Деренченко иимэ зарим баримта элирүүлэн шүүмжэлээ. Улаан-Үдын шэлэй заводой шэл отолон ябталдаг цехтэ хүүшарһан техническэ нормо удаан саг соо хэрэглэгдэһэн байна. Предприяти, цехүүд шэнэ техникээр хангагдажа, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэжэ байһаниинь тэрэ нормоор тодорхойлогдоогүй байгаа. Тиимэһээ түсхай мэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдэй ажалынь бэлэдхэлгүй хүдэлмэришэдэй хэһэн ажалтай адлирхуугаар сэгнэгдэдэг байба. Энэ ушарһаа цехэй салин хүлһэнэй ургалта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабариһаа үлүү ехэ болоһон юм. Социалис мүрысөөнэй дүн согсолхо хэрэгтэ алдуу гаргагдаа. Цехүүдэй бүхы ажал ябуулга хараада абтадаггүй, харин нормоёо дүүргэһэнэй зэргээр мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг байба.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, удхалдаха талаар локомотив-вагон заһабарилгын заводой дутагдал элирүүлэгдээ. Заводой кузнечнэ цехэй хүдэлмэришэд коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэ удаан саг соо зүүжэ ябаа. Харин хүндэтэ энэ цэрээ бодото ажал хэрэгээрээ харюулха ёһотой тэмсэл эндэ эмхидхэгдээгүй. Хүдэлмэришэдэй хэһэн ажал зүбөөр сэгнэгдэдэггүй байгаа. Тиимэһээ һүүлэй үедэ ажалай бүтээсэ дээшэлээгүй, хүдэлмэришэдэй абадаг салин хүлһэн бага зандаа үлэһэн юм. Тэдэнэр ажалһаа олоор гаража ошодог, ажалда абтадаг хүн олон болоо. Цехэй горитой дутагдал элирүүлэгдэжэ, «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн нэрэ зэргэнь болюулагдаһан байна.

Ажалай түлөөһэ гуримшуулха, техническэ талаараа баримталагдаһан нормо зохёохо хэрэгтэ бии байһан дутагдалые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абаха тушаа нүхэр Деренченко тогтон хэлээ. Үйлэдбэриин сагай үргэлжын зүблөөнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ шухала... нарин сэмбын фабри... модоной баазада, зари... приятинуудта һайнаар... дэлмэришэд үйлэдбэри... дал шиидхэлсэнэ, үйл... хидхэн хүтэлбэрилхэ... далсана. Тиимэһээ эдэ... оим предприятинуудай... урагшатай һайн.

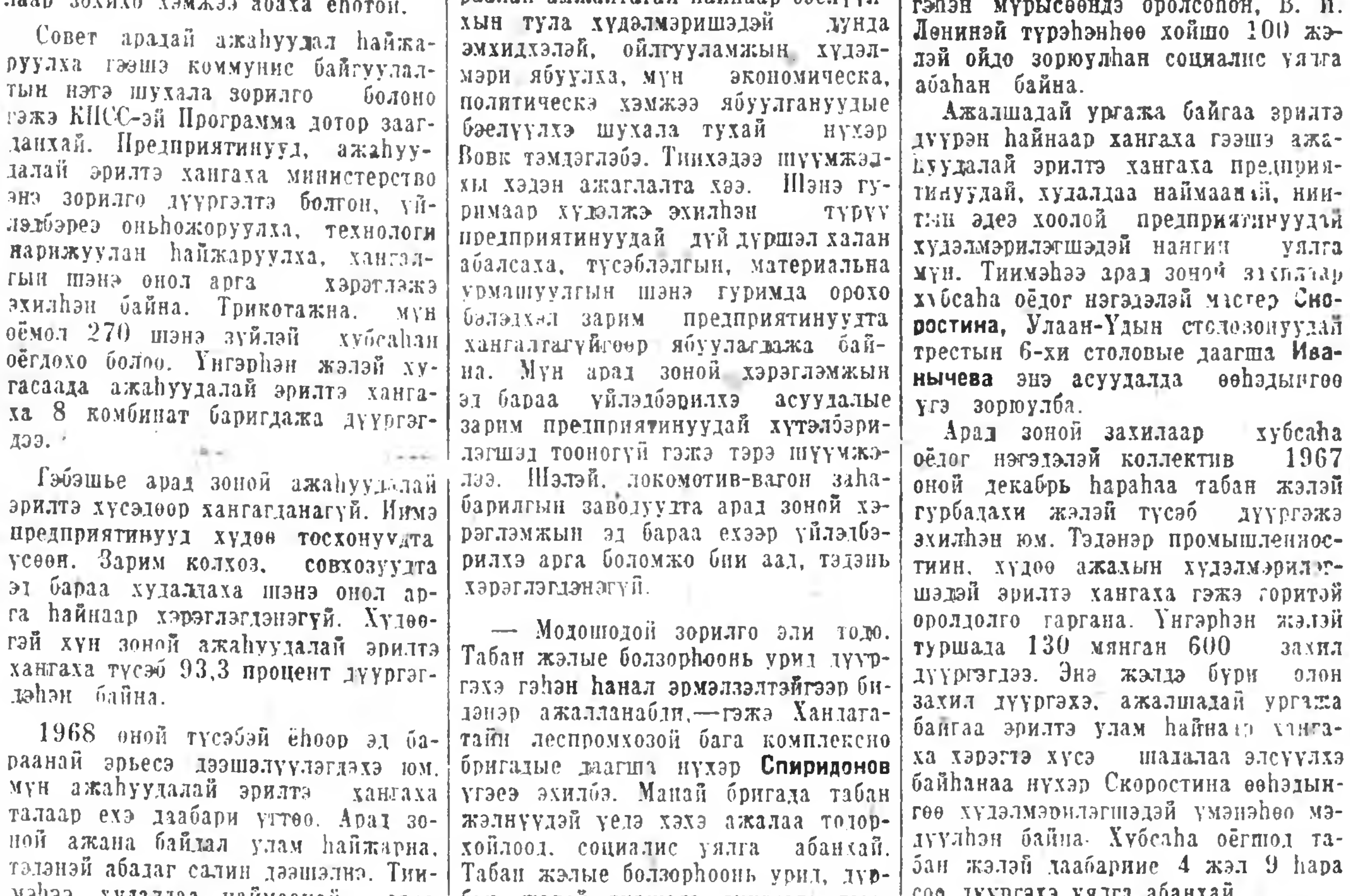
Холын Циликанай ... дэлмэрилэгшэдэй ... бүхы ажалшадтай хам... лэй түсэбые болзорһо... гэхэ гэжэ оролдожо ба... түс управлениин... таһагай начальник... **лобов** мэдүүлээ. При... тив үнгэрһэн жэлэй ... соо дүүргээд, продукци... гые 17 процентээр ... байна. Тэдэнэр табан ... рийе 4 жэлэй турша... рилго урдаа табиһан...

Кабанскын аймаг... 1967 оной түсэбһөө г... ган түхэригэй продук... гаа. Цемент, шифер, ... териал, шпала, элдэб ... сервэ үйлэдбэрилэг... Ажалай бүтээсэ дээш... ри 106 процентдэ хүр... гэй цементнэ заводой... доной баазын, Тимлюй... нэ заводой коллектив... дүн түйлаһан. Зари... нууд экономическа хү... жаруулаа. Энээнэй а... риин арга боломжо ... хэрэглэгдэнэ, олзо ... Аймагай ажалшад таб... бадахи жэлэй түсэбые ... да дүүргэхэ, 500 мян... продукци даабариһаа ... бэрилхэ гэһэн социал... һан байна. Энээн ту... гүйсэдкомой түрүүлэгш... мэдүүлээ.

Арад зоной хэрэгл... раа үйлэдбэрилхэ а... хэрэглэн, эдэ зүйлн... ряагүйгөөр худалдаан... шаа «Буркоопсоюзай» ... түрүүлэгшэ нүхэр ... далдаа наймаанай м... **Хабалов**, эдеэ хоолой... ностиин министр нүх... тон хэлээ. Ажалшада... хүлһэн улам ехэ бо... эрилтэ дээшэлжэ бай... һайн шанартай, гоё ... раа, амтатай эдеэ ... абаха хүсэлэнтэй.

Республикымнай т... заводууд, Нютагай. Э... мышленностиин, Арад ... далай эрилтэ хангаха... предприятинуудай хү... ритой дутагдал шүүм... далдаа наймаанай, ... эрилтэ хангаха п... хүдэлмэрилэгшэдые ... жэл шадабаринь ... асуудалда саг үргэ... хандуулха тушаа за...

Промышленность, ... порт дээрэ техническ... лаха, бүтээн гаргад... шанар һайжаруулха ... приятинуудта ямар ... хэгдэжэ байһан туха... мэдээсэлэй республик... гой начальник нүхэ... рэжэ үгэбэ. Техническ... солхо, шэнэ, түрүү ... дүршэл дэлгэрүүлхэ ... хай хэдэн секцинүү... гэдэ эмхидхэгдэнхэй... культура дээшэлүүлх... тэрүүлхэ, үйлэдбэри... ха, мүн ондоо бусад... нүүдые түсхай бэлэд... шэлтэй мэргэжэлтэ... Тэдэнэр түрүү ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикымнай промышленностиин түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад.

...ИНСКА ОБЛАСТЬ. Аха... ...овой коммунист В. С. ...ов (ураг дээрэ) юһэдэхи ...шэнэй металлургнуу... бригадые хүтэлбэрилдэг ...хадаа Магнитогорскын ме...ческа комбинадай ветеран ...Овчинников арбан долоо ...байхадаа 1945 ондо эндэ ...рин гурбадахи жэлээ хү...дэлнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

...жэлтын ...убшэл

ЗҮБӨӨР ХАДАГАЛХА

...бхын баян ургаса аба... ...а үрэһэ хүрэнгыень гу...уудуулангүйгөөр, һайнаар ...а хэрэгтэй. Хэрбээ на...хуряагдажа абтаһан хар...ын һайнниень шэлэжэ ...аруулһыень зүбөөр эмхид... удаан саг соо шанартай ...а байдаг.

...бэшье хартаабха байна ...маршье һаань үрэһэндэ ...болохогүй. Илангаяа тэ...шэлэхэ шухала. Шана... мүн хадагалагдахынгаа «волжанин», «лорх» гэхэ ...ортнууд шалгардаг. Тэдэ...а «берлихинген», «при...ий ранний», «ранняя ро...г сортнууд ородог. «Коб... «курьер» гэжэ сортын ...а үни удаан хадагалаг... муудадаг юм.

...обой үрэһэн баһал шэ...л байха зэргэтэй. һайн ...ынь «валерия», «шанте...оно. Үбэлэй сагта хадага...даа шанараа гутаадаггүй ...н тоодо «беларусская» ...бологдоно. Хэды тиимэшье ... хартаабха болон овощой ...үрэнгэ хадагалжа байдаг ... хранилищинуудые саг ...улижэ, үрэһыень хүлдөө... тулада хэмжээ абаха бо...

...эрилгоор ямар хүдэлмэри ... байнаб?

...артаабха, овощние хадага... байха үедэнь гэмтээжэ ...гүй. Хранилищинуудай до...дулаанине тааруугаар байл...

...Үрэһэ хүрэнгые халатарнь ...агүйн тулада һайн вен...н...тодхохо. Мүн хүйтэ...а, хүлдөөжэ болохогүй.

...артаабха, овощние хала...а, агрономой бүхы зааба...арнаар сахиха.

...нилищинуудта 1—3 градус ...ай газарта хартаабха хадагалхада таатай байдаг. Корнеплодуудта—0—1 градус, капуста—1, +1 градус, һонгинодо 0—3 градус дулаан хэрэгтэй. Үрэһэ хүрэнгын байдаг хранилищинуудые дан ехээр дулааруулжа, үбэлдөө багаар түлижэ, үрэһыень дааруулжа болохогүй. Дулааень шалгажа байхын тулада хэдэн газарта термометрнүүдые үлгөөд байхада һайн. Хартаабха, овощ, корнеплодуудые хадагалдаг байра шииг нойто багатай, мүн тиихэдээшье дан хуурай байгаа һаа, үрэһэ хүрэнгын шэмэнь хатан муудадаг юм. Тиимэһээ колхоз, совхозуудта хранилищи бүхэндэ нэгэ талаараа сэбэр агаар орожо байдаг, мүн досоохи муудаһан агаарайнь гадагшаа гаргагдажа байдаг вентиляцинууд хэрэгтэй. Агаарыень бүри һайнаар гүйлгэхын тула электрическэ вентиляторнуудые табихада болодог.

Энээнтэй хамта үбэлдөө хранилищи дотор пеэшэн түлижэ байхада агаартань һайн байдаг. Хартаабха, овощ, корнеплодуудые харанхы газарта хадагалха хэрэгтэй. Тиимэһээ хранилищинууд сонхогүйгөөр хэгдэнэ. Тиимэ байрануудай досоотоо автомашина ябахаар зайтай байлгагдадаг юм.

Дурсагдаһан ургамалнуудай үрэһэн хранилищи дотороо ямараар хадагалаатай байхаб гэбэл иимэ: хартаабха 1—1,5 метр үргэнтэй, 2—3 метр утатай таһалгануудта 0,5—1 метр хүрэтэр үндэрөөр, иимэ таһалгада корнеплодууд 1,5—2 метр үндэрөөр адхагдана. Морхооб хадагалдаг таһагууд нэгэ метр хүрэтэр үргэнөөр, 1,5—2 метр утатайгаар түхеэрэгдэнэ. Энэ ургамалай үрэһые хуурай элһэтэй холижо хадагалхада бүри зохид байдаг. Тиигээд таһалга бүхэндэнь үрэһэнэй нэрэнүүд, сортнууд заагдаха, хэзээ хадагалагдаһаниинь бэшэгдэхэ шухала. Үрэһэ хүрэнгые хаража байһан хүнүүд хранилищи дотороохи дулаан, хүйтэниие тусгаар тетрадь дээрэ тэмдэглэнэ.

Заримдаа үбэлэй сагта хранилищи соохи температура углуу булангаараа ондо ондоо байдаг. Тиимэ газарта нормоһоо бага байбалынь, һолоомон хушалгаар хушаха хэрэгтэй. Хэрбээ хартаабхын гутажа захалаа һаань, илгажа түүхэ хэрэг гарана. Үрэһэ хүрэнгын хадагалагдажа байдаг газарта агаарай нэгэ хүйтэн, нэгэ дулаан гэхэ гү, али ходоодоо хубилжа байгаа һаань, хартаабха норожо захалдаг. Мүн ехэ дулаан байбалынь, ургажа эхилнэ. Үшөө тиимэһээл гуримыень алдангүйгөөр, нэгэ хэмжээнэй температурада байлгаха шухала болодоно.

Республикымнай хүдөө ажахын министерствын мэргэжэлтэд олохон ажахынуудые шалгаһан байгаа. Загарайн аймагай Онохойн совхоздо мянган тонно хартаабха һайнаар хадагалагдаһан байна. Мүн Шергинскэ, Эрхирэгэй болон бусад ажахынуудта хартаабха зүбөөр хадагалагдана гэбэшье, дутуу дунданууднень элирүүлһэн байна. Жэшээлхэдэ, Оймороой совхоздо баруун областьнуудта хэрэглэгдэдэг шэнэ проектээр хранилищи түхеэрэгдээ юм. Тиигээд тэрэнь манай эндэхи эрхэ байдалда таарахагүй байшоо. Хушалгань шулуугаар хэгдэһэн зад, сэнтэжэ үһатадаг, үрэһэнэй хартаабхые норгодог байба. Мүнөө үедэ үрэһэсэ муудуулхагүйн тулада тус совхозойхид хэмжээ абажа байна. Энээнтэй хамта үшөө юу хэлэгдэхэб гэхэдэ, шииг нойто ехэтэй хранилищинуудта тусгаар хайрсагуудта шииг нойто татадаг юумэ хэхэ, үгы гэбэл һолоомон хушалтануудые бэлэдхэхэ шухала.

Тиихэдэ хабартаа хартаабха, овощой тарилга дүүрһэнэй һүүлдэ хранилищинуудые сэбэрлэхэ хэрэгтэй. Досоохи бүхы таһалгануудыень задалжа хатааха, үрэһэнэй хог богые орхингүйгөөр суглуулжа хаяха шухала. Зүгдаа сэбэр агаар оруулжа, дезинфекци хэгдэхэ болоно.

А. КАПУСТИН,
агроном.

...эгшэ декабрь һарада Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» кол...мал шахан таргалуулха тусхай томодхогдоһон бааза хүдэл...нэн. Эндэхи бүхы ажалынь оньһожоруулагдаһан юм. Зу...: һая тодхогдоһон үбһэ, һолоомо хэршэдэг хүсэтэ машина.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Шэнэ оршуулгануудһаа

Николай ТИХОНОВ

САМСА

Угтаба манине хүхюун бэлэгүүд —
  уран гоё угалзата бэлэгүүд.
Таралга соогуур тугуудай намилзаан
  талын голнуудай сэнхир ялалзаа
Үдэр һүнигүй энэ гэрэл унтархагүй,
  үргэлжэ манине даллажа байгаа
Һаруул таһалгада, алдуу болохогүй,
  һүниин харанхы түригдэжэ байга
Бодобо нэгэ хүн—богонёор хэлэхэдэ,
  бодожо ерэбэ үгэ хэлэхээ.
Харанхы һүниһөө ороһондол эндэ,
  хойноһоонь һүни оролсобо гү гэхээр
Минии нүхэр — Парагвайн тэмсэлшэн
  мүнөө иишэ ерэлсээгүй харамтай.
Харгыда мордоһон аад, арадай элшэн
  харин алуулаал! Амаршална намтай.
Таһалга соохид бодобо гансата,
    таһалга соохид сошобо барандаа.
Парагвайн нүхэрэй шуһатай самса
  туг мэтээр намилзан харагдаа.
Шуһата самсыень нүхэрынь адхана.
  Шаг шууяагүй зогсонобди бодоод.
Тэмсэл гэһэн үгын үнэн удха
  зэмсэг шэнгеэр харагдаба одоо.

Ородһоо А. БАДАЕВ оршуулба.

Д. КУГУЛЬТИНОВ

ШЭНЭ ХАБАРАЙ АЯЛГА

Хальмагай дуун,
    хабарай бутуула,
Хамаг юумэнһээ һогтоно
    хэбэртэйб.
Элшэтэ наран руу аялгам
    татуулан,
Эшэгы гэрэй утаандал дэгдэлэй.

Нарай хурьгадай хүлнүүд мэтэ
Нарихан дуһалта бороошье
    шэжэрнэ.
Бамба сэсэгые бахархан гэтэ—
Бадарха зуураа һалхинһаа
    шэшэрнэ.

Хонгёо аялгата хонхо шэнги
Дунгяа сэнхиртэ гургалдай
    дуураа.
Манхан тэнгэрнин майхан
    гэтэнги
Манай үбгэжөөл татаал
    хуураа...

Элдин хабарай эльбэтэ сагаар
Энхэрэл минии сэдьхэл
    дүүргэнэ.
Морин хуурайм аялга аяар
Москва шэжэмтэ утаһад
    хүргэнэ.

Түрэл талынгаа түхэл шарай
Юрэл хараад һуужа ядалайб.
Зүрхэн соомни аялганууд
    һүндэлнэ,
Зүүдэндэл бодол зүндөө
    мүндэлнэ.

Алтан талам!
Ажабайдалдал захагүйш,
Аялга дууниш—сэдьхэлэйм
    ундан.
Дууша хүбүүншни—танина
    гүш?—
Дураяа мэдүүлэн һүгэдэнэм
    шамда!

Һонин, ушарал, баримтанууд

СТУДЕНТНЭР НОМ БЭШЭБЭ

«Намда ехэ хэрэгтэй һонин номойтнай түлөө үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб. **Джон ГОЛЛАН.**».

Англиин Компартиин Генеральна секретариин телеграмма соо иигэжэ хэлэгдэнэ. «Агууехэ Октябрь ба Британиин импери» гэжэ номые Пятигорскын хари хэлэнэй багшанарай институдай англи хэлэнэй факультет дүүргэхээ байһан студентнэр бэшээ. Гушан хүбүүд, басагад доцент А. Шершевскиин хүтэлбэри доро хэдэн жэлэй турша соо материалнуудые суглуулһан, оршуулһан, шэнэ шэнэ бүлэгүүдые бэшэһэн, тиигээд һүүлэй һүүлдэ тусгаар ном болгон гаргаһан байна.

Англиин пролетариадта, гэрэнэй авангард—Коммунис партиидa 1917 оной Октябриин хубисхалай ямараар нүлөөлһые манай ном харуулна гэжэ авторнуудынь бэшэнэ.

Англичануудтай оло дахин уулзаһан байгаабди. Илангаяа Пятигорскын курортдо амарһан Англиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Джон Голланой манай институдта ерэһые, тэрээнтэй уулзаһанаа мартахагүйбди.

Испан болон француз хэлэнүүдэй факультедүүдтэ баһа иимэ шэнжэлэлгэнүүд хэгдэнэ.

Вячеслав ЛИМОНОВ.
(АПН).

ЭМНЭЛГЫН, АМАРАЛТЫН ГАЗАРНУУД

Гомелиин хүдөө ажахын машина бүтээдэг завод Сож голой эрьедэ, нарһан тужа соо хүдэлмэришэдтөө шэнэ санатори —профилактори барява. Дүрбэн дабхар байшан соонь нэгэ; хоёр хүнэй байха таһалганууд, столово, библиотекэ бии. Уһаар эмшэлдэг газар, физиотерапевтическэ кабинет, соляри түхеэрэгдэнхэй.

Хүдэлмэришэдэй түлөөһэгүйгөөр амардаг, аргалуулдаг энэ санатори—профилактори республикын 20 томо предприятиин олзоһоо таһалһан мүнгөөр, профсоюзна комитедүүдэй мүнгөөр баригдаа.

Мүн хүдөөгэйшье коллективүүд баһа иимэ юумэнүүдые оарина. Новогрудска, Керемичскэ районуудай колхозууд зөөриео нэгэдүүлжэ, Гродненско областиин Свитязь нуурай дэргэдэ амаралтын ехэ гэр бариһан байна. Могилевско областиин «Рассвет», Гродненско областиин «Слава труду», Брестскэ областиин «Советская Белоруссия» колхозууд өөһэдын санатори, амаралтын гэр болон пионерэй лагерьнуудые нээгээ.

Ефим ГАЛКИН,
АПН-эй корреспондент.

ҮНДЭР НАҺАТАД ТУХАЙ НОМ

«Зуун наһатад» гэһэн Паули Мюллюмякиин ном Хельсинкидэ «Тамми» хэблэлээр гаргагдаба. Тэрэнэй автор, Финляндиин элитэ журналистнуудай нэгэн, «Апу» журналай ахамад редактор хүнэй ута наһа наһалалгын, бэе махабадай хүгшэрэлгын асуудалнуудые үнинһөө хойшо шэнжэлдэг юм.

Олон оронуудай эрдэмтэд—геронтологуудай иимэ асуудалаар хэһэн шэнжэлгэнүүд энэ ном соо оронхой. Номой автор Советскэ Союзай урда районуудаар удаан аяншалһанайнгаа һүүлдэ «Кавказай үндэр наһатад» гэһэн тусхай бүлэг нэмэһэн байна. Энэ аяншалгынгаа үедэ Абхазиин эгээл ахамад хүнүүдтэй: 129 наһатай Хфафь Лагурия, 123 наһатай Кантария Гута гэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдөө.

СССР соогуур Паули Мюллюмякиин хэһэн аяншалга АПН-эй редакцяар эмхидхэгдээ юм.

(АПН).

МАТЫШ САГЫМБАЕВАЙ ЗУУДАХИ ШОНО

Киргизэй «Победа» колхозой 62 наһатай хонишон Матыш Сагымбаев 100 шоно алаһан, капканаар бариһан байна. Һая Бафал хүндыдэ агнахадаа, шонын 10 томо гүлгэдые үгы хээ.

Далайн нюруунһаа 500 метрһээ 3000 метр хүрэтэр газарнуудта байрладаг шононууд хадын бэлшээринүүдээр хонин һүрэгые дахажа ябадаг юм. Хонишод эндэ бууһаа һаладаггүй. Ганса мүнөө жэлдэ табан зуу шахуу шоно алаа.

Владимир НЕСТЕРЕНКО,
АПН-эй корреспондент.

БРАЗИЛИИН ТАРЯАШАДАЙ БАЙДАЛ

Газар тарялангай асуудал—Бразилиин мүнөө үеын экономическа, политическэ хүгжэлтын эгээн шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Оронойнь хуби заяан энэ асуудал шиидхэлтэһээ нилээд дулдыдаха.

Бразиль нациин түүхэтэ хүгжэлтын онсо илгаань юуб гэхэдэ, орон дотор боголшолго, монархи үни удаан үлөөхэ арга олгоо. Боголшолго 1888 оной майда болюулагдаһан, тэрэнэй һүүлээр жэл хахад болоод —1889 оной ноябрьда республика тогтоогдоһон юм. Зүгөөр республикын байгуулагдаһанай һүүлээршье феодальна аристократи экономическа, политическэ үүргэ эзэлһээр байгаа, мүнөөшье эзэлһээр. Энэ орон «капиталис нэмэргэтэй феодальна хэрэм» хэбээрээ үлөө гэжэ Мексикын уран зохёолшо Карлос Фруэнтес хэлээ һэн.

Мүнөө үедэ хоорондоо ехэ илгаатай хоёр Бразили бии шэнги болонхой. Ороной Урда, Зүүн зүгтэ Сан-Пауло, Рио-де-Жанейрэ, Порто-Алегре болон бусад нютагуудаар мүнөө үеын городуудые харанабди. Тэндэ дэлхэйн стандартда хүрэмөөр элдэб продукци гаргадаг промышленна предприятинууд бии. Эдэ городууд Европын гү, али США-гай городуудһаа ехэ илгаагүй. Ороной газар дайдын 75 үлүүтэй процентые эзэлдэг нүгөө Бразилида Хойто, Зүүн-Хойто зүгэй, Түбэй баруун зүгэй нютагууд хамаадана. Мүнөө болотор шулуун зэбсэгтэ үеын ажаһуудалтай индеец угсаатан эндэнь бии. Тэндэхи таряашад трактор гү, али хүдөө ажахын ямар нэгэн ондоо машина эрэйдөөшье хараатүй, газараа мотыгаар элдүүрилдэг. Арад зоной 80—90 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй. Боголшолгошье бии байһаар.

Бразилиин 85 миллион зоной 47 миллион шахууень хүдөө нютагта ажаһуудаг. Таряашадай милл 18 процентнь өөрын газартай. Бэшэнииинь газаргүй, томо помещигуудһээ газар арендээр абаха гү, али газар дээрэнь хүлһөөр хүдэлмэрилхэ баатай болоно. «Бразили хадаа хүдөөгэй ехэ баяшуулай гарта айхабтар ехэ газарай эзэмдэгдэһэн оронуудай тоодо ороно. Хүдөө нютагуудаар хүлһэнэй хүдэлмэришэд, газаргүй таряашад олон юм»—гэжэ Бразилиин Коммунис партиин V съездын политическэ резолюци соо тэмдэглэгдээ һэн.

Хуулиин газарай мэдээнэй ёһоор, 10 тектарһаа дээшэ бэшэ газартай миллион хахад ажахынууд айхабтар ехэ газар эзэлдэг. 1710 эзэдэйхиһээ арба дахин бага газартай. Газар эзэмдэгшэдэй нэгэл процентнь үлөөшэ 99 процент зоной эзэлдэгэй шэнээн газартай. Зарим помещигууд 100 мянган гектар, бүришье ехэ газартай.

Ороной олонхи районуудта жэлдээ 3—4 дахин ургаса абажа болмоор. Техникын, эрдэм ухаанай мүнөө үеын хүгжэлтын үндэһөөр Бразили 1200 миллион хүниие тэжээжэ болохо байгаа гэжэ эрдэмтэд хэлэнэ. Зүгөөр Бразили мүнөө оорынгоошье зониие тэжээжэ шаданагүй. Арад зонойнь ургалтатай сасуулбал, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ хороно. 1959-һөө 1966 он хүрэтэрхи үе соо ороной арад зон 27 процентээр нэмэ, харин энэл үе соо хүдөө ажахын ашаг үрэнь милл 16 процентээр ехэ болоо.

Бразилиин хүдөө ажахы ашаг шэмээр бага, техническэ зэбсэгжэлгын талаар түлюур юм. «Ороной олохон хубинуудта трактор, сар, плуг, луус, бензиновэ гү, али электрическэ двигатель байхагүй. 1960 ондо 3,3 миллион ажахыда бүхыдөө 1 миллион плут бии байһан. Бразилиин хүдөө ажахы гар ажалые үндэһэ болгодог, гэзэдэнги хэбээрээ үлөө», —гэжэ Панамериканска холбооной шэнжэлэл соо хэлэгдэнэ.

Мүнөө болотор орон дотор нэгэл ургамалые гол болгон таридаг байһанайнь шалтагаануудай нэгэн—латифундизм болоно. Кофи—Бразилиин хүдөө ажахын гол ургамал. Кофи ондоо оронуудта Бразилиин эльгээдэг гол зүйл байһаар. 1965 ондо тус ороной экспортын 53 процентнь кофи байгаа. Энэ ургамал эрхим газартань таригдана. Зарим жэлнүүдтэ дэлхэйн хэрэглэмжэһээ үлүү ехэ кофи абтадаг. Жэшээлхэдэ, 1965 ондо 3663587 тонно кофи абтаа һэн. Кофиин бүхы ургасые хүнгэн сэнгээр худалдан абаха гэһэн хуули газар эзэмдэдэг помещигуудэй баалалтаар Кубичегэй правительство баталан абаһан юм. Дэлхэйн дэлгүүр дээрэ кофи хэрэглэлгын хороһонтой, үнэ сэнгэйнь ходо доошоо орожо байһангай дашарамдан, Бразилида кофиин айхабтар ехэ—40—50 миллион мэшээг запас бии болоо. Энээниие хадагалхын тула жэлдээ 250 миллион доллар гаргашалха хэрэгтэй болоно.

Газар ехээр эзэмдэһэн помещигууд таряашадые хайра гамгүйгөөр мүлжэнэ. Таряашад помещигтэй газар дээрэ хүдэлмэрилһэнэйнгоо түлөө топ бага түлөөһэ, саг зуура эдлэхэ газар абадаг. Энэнь помещигтэ ехэ ашагтай. Газар эдлэһэнэй түлөө таряашад ургасынгаа 40—60 процентые помещигтэ үгэдэг туримтай. Тэрээнһээ гадна, эзэнэй газар дээрэ түлөөһэгүйгөөр хүдэлмэрилхэ уялгатай юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Бразилиин хүдөө нютагтань капиталис харилсаан ехээр нэбтэрэн түхэнэ. Гэбэшье феодальна түхэлэй харилсаан мүнөө болотор дииленхи хэбээрээ. «Газар ехээр эзэмдэһэн помещик хүдөө ажахын хүдэлмэришэдтэ судья, полици, лавочник болоно»,—гэжэ Панамериканска холбооной шэнжэлэл соо хэлэгдэнэ.

Бразилида гадаадын компанинууд газар эзэмдэгшэд, арендаторнууд болонхой. Ондоо гүрэнүүдтэ худалдагдадаг мяханай 70 процентнь тэдэнэй хубида хүртэнэ. «Англо-Лоутаро», «Армор», «Вимон» гэдэг гадаадын фирмэнүүд 471455 гектар газар арендээр абадаг гү, али эзэмдэдэг, 220 мянган толгой эбэртэ бодо малтай. Американ компанинуудай нэгэн 1858974 гектар, нүгөөдэнь 566000 гектар газар эзэлнэ гэжэ Франклин де Оливейра «Бразилиин революци гэшэ юуб» гэһэн ном соогоо бэшэнэ. Центральна Бразилиин, Зүүн талын, Паран штадай нилээд ехэ газарынь американхидэй һабарта оронхой. США-гай компанинууд Бразилидахи газар ехээр эзэмдэгшэдэй гол союзнигуудынь болоно.

Газар эзэмдэгшэд ороноо индустриализацилгада горитой һаад хэнэ. Тиигэжэ Бразилиин үйлэдбэрилгын хүсэнэй хүгжэлтэдэ тойбо татан, хэдэн миллион таряашадай гүйрангшалгын, харанхы мунхаг байдалай гол зэмэтэниинь болоно.

Помещигууд—эгээн хархис хүсэн. Эндэхи помещигууд Хойто Америкын империализмтай хамта ябуулга хэжэ, 1945, 1954 онуудта, хожомынь 1961, 1964 онуудай үеэр хуулита правительствануудтань эсэргүү тэмсэл эмхидхээ, президентнүүдые унагаагаа, оронууд доторнь сэрэгэй террорис диктатура тогтоохо һэдэлгэ гаргаа.

Помещигүүдэй эзэрхэлгэдэ эсэргүүсэлэг Бразилиин таряашадай тэмсэлэй улам һүжэрһэн ушар ороной политическэ ажабайдалай шухала нүхэсэл болоно. 1961 оной ноябриин хоёрдохи хахадта Белу-Оризонти городто Бразилиин таряашадай, хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй 1-дэхи национальна конгресс болоо, 1600 гаран делегадууд байлсаа. Нэгэдэл, тэмсэлээр лэ амжалтын түйлагдажа болохо байһые өөрынгөө дүй дүршэл дээрэһээ улам һайнаар мэдэдэг болоһон таряашад ниитэ хүдэлөөндэ хабаадалсаһыень съезд харуулаа. Съезд дээрэ аграрна реформын проект зохёогдоо. Тэрэнэй ёһоор, газарай зарим хубинь таряашадта түлөөһэгүйгөөр үгтэхэ, зарим хубинь хуряагдан абтаад, һубаріулан түлэхэ болзортойгоор худалдагдаха зэргэтэй. Кредидэй гуримые һайжаруулха, ажалай зэбсэгээр хангаха гэжэ хуулиин проект соо хараалагдаа. Таряашадай хүдэлөөе саашаань эдэбхитэй болгохо шухала гэжэ съездын шиидхэбэринүүд соо тэмдэглэгдэнэ.

Ороной хэдэ хэдэн штадуудай таряашад помещигуудэй буусануудые буляан абадаг болоо, помещигуудэй газар, багажа зэмсэгүүдые хубаажа захалаа. Иимэ байдалда помещигууд, томо буржуйнар, правительствын зургаануудта байдаг тэдэнэй түлөөлэгшэнэр аграрна реформын хэрэг гартаа абаха, таряашадай хүдэлөөе өөһэдөө хинаха гэжэ эрмэлзээ.

1964 оной мартда президент Жоао Гуларт гүрэнэй харгынуудта, түмэр замда, каналнуудта дүтын үрэжэлгүй газарнуудые хуряажа абаха гэһэн декредтэ гараа табяа һэн. Тэдэниие газаргүй таряашадта үгэхэ гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа. Гурбан недели болоод байхада Гулартын правительство унагаагдажа, декредынь болюулагдаа бэлэй.

Засагые гартаа абаһан маршал Кастело Бранкын толгойлдог сэрэгэйхид олониитэ таряашадай һанал бодолые хараада абаха баатай болоо. 1964 оной декабрьда «Газар тухай статут» гэдэгые баталан абаһан байна. Тэрэнь Бразилиин таряашадай хүсэл бодолдо оройдоошье таарахагүй байшоо. Баяшуулай газар бусаан абаха гэжэ хараалаагүй, ороной аграрна гурим хубилгаагүй. Бразилиин хүдөө нютагтахи капиталис ёһо гуримуудые бэхижүүлхэ гэһэн гол зорилготой байба. Жэшээлхэдэ, нэгэ участогаа (100 гектар хүрэтэр) 10 жэлэй турша соо эзэмдэжэ байгаашад, шэнэ хуулиин ёһоор, тэрэ газараа өөрын зөөри болгон абаха. Нэгэл участогтаа нэгэ жэлһээ бага бэшэ болзор соо ажаһууһан таряашад тэрэ газараа өөрын зөөри болгон абаха (мүнгыень түлөөд). 5 жэлэй турша соо, бүри удаан болзор соо арендээр эдлэжэ байһан газараа арендатор өөрын болгожо магад, газарые колониин гуримаар эдлэхэ компанинуудые бии болгохо гэжэ тус хуулиар хараалагдана.

Хуулиин зарим түримууд хүдөө нютагта капиталис харилсаа бэхижүүлгэдэ, дотоодын дэлгүүр үргэдхэлгэдэ туһална. «Газар тухай статут» ороной экономическа хүгжэлтын эрилтэһээ үндэһэлһэн гол зорилгые —Бразилиин таряашадай олонхиин байдал һайжаруулха хэрэгые шиидхэнэгүй.

Энэ статут газар эзэмдэгшэдэй үнинэй эдлэдэг үлүү эрхын ойро халта хүрэнэ. Статудай гол зорилго, тэрэнэй политическэ шэглэлынь—боложо магад социальна хёмороое зайсуулха, Бразилиин таряашадай эмхидхэлые бутарган палгааха, баян таряашадта түшэглэн, сэрэгэй гурим бэхижүүлхэ зорилгогой.

Үнэхөөрөө тиимэ байһыень Бразилиин мүнөөнэй президент Артур да Коста-э-Силвын һаяхан хэлэһэн үгэ баталан харуулаа. Уберабa городто хүдөө ажахын выставкын нээгдэхэ үедэ президент иигэжэ мэдүүлээ: «Хүдөө ажахын түхэл шэнжые хубилгахын тула газар үмсэдөө эдлэлгын гуримые хододоо бэшэ, харин хаа-яа хубилгамаар реформо хэхэ шухала байна». Ондоогоор хэлэбэл, газарые хуушан эзэдтэнь үлөөхэ, захиргаанай, кредитнэ эмхи зургаануудай байгуулламжыень лэ, ажал ябуулгыень лэ хубилгахаар реформо Бразилида хэхые президент дурадхана гэжэ «Диарио де Нотисиас» газетэ тайлбарилан шэнжэлбэ.

Зүгөөр үндэһэн хубилалта хэхын түлөө Бразилиин арад зоной, таряашадай хэдэг тэмсэлэй энээгээр дүүрээгүй байһандань һэжэг һанагданагүй. Энэ тэмсэл үргэлжэлхэ байха. Юунлэб гэхэдэ, «Газар тухай статут» Бразилиин хүдөө нютагтахи ангиин гол зүришэлдөөнүүдые шиидхээгүй, Бразилиин экономическа, социальна болон политическэ хүгжэлтын замда һаад болодог үйлэдбэриин харилсаануудые үндэһөөрнь хубилгаха асуудал шиидхээгүй байна бшуу.

Пернамбуку штадай хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй һүүлэй үеын тэмсэл, Сан-Пауло, Парана, Гояс, Параиба болон бусад штадуудай таряашадай тэмсэл хадаа дээрэһээ баадхаһан реформонуудые Бразилиин таряашадай буруушаажа байһыень харуулна. «Газарые хуулиин ёһоор гү, али хүсөөр ашаглаха» гэһэн лозунг удхаа алдаагүй байһаар. Белу—Оризонтидохи конгресс иимэ уряа доро үнгэрөө.

В. БОРИСОВ.
(ТАСС).

Худөөгэй уран һайханай харалга

АРАДАЙ ШЭРГЭШЭГҮЙ БЭЛИГ

Һаяхан Хэрэн тосхоной соёлой байшанда уран һайханай бүлгэмүүдэй аймагай харалган боложо, тэндэ 480 хүн хабаадалсаа.

13 коллективэй табиһан концертнүүдһээ эгээн шэлэгдэмэл номернуудынь түгэсхэлэй концертдэ оруулагдажа, энэ һүүлшын үдэр харагшадай ляха аргагүй хүлеэһэн, хүлгэһэн, хүхиһэн үдэр байба. Нээрээшье, энэ үдэрые арадай дуунай һайндэр гэжэ нэрлэмээр.

...Хүшэгын нээгдэхэдэ, нэгэ янзын үндэһэн ород түхэлтэй самсануудые үмдэһэн Хэрэнэй дунда һургуулиин багшанар «сценээр дүүрэн жэрылдэжэ зогсонод. Тэдэнэр «Бородино», «Сэдьхэлни баяртай» гэжэ ород арадай дуунуудые шэнхинэсэ дуулабад.

Удаань «Аршан» курортдо һуудаг пенсионерка К. Сафроновагай «Үшөө залуу ябаһанаа һананаб», «Эхын бэшэг» гэжэ дуунуудые сээжын шэрдэһэтэй хоолойгоор таталуулхадань, Волгын үргэн урасхал һанагдахадал гэнэ.

Тиихэдэ: Гарма Игнаев, Даба Хабюров, Цэрэн-Жаб Алсыев, Нүрбэ Лудуков дүрбэнэй буряад арадай хүгжэмэй инструментнүүд дээрэ наадахада, жэргэмэлтэ, ая гангата буряад талын аялга зэдэлнэ.

Иигээд лэ номернууд ээлжэлээд гаражал байна. Саянай совхозой залуушуул буряад «Ягаруухай» наадана гү, «Аршан» курортынхид молдаван хатар гүйсэдхэнэ гү, аймагай соёлой байшангай оркестр грузин арадай «Сулико» гэжэ дуунай аялга хүгжэмдэнэ гү, али Нина Лагинова иран арадай дуу тэрэ хэлэн дээрэнь дуулана гү, үгышье һаа, Ниловкын аршаанай медфельдшер Антонида Таханова монгол хатар уян нугархайгаар хатарна гү,— юрэдөөл арадуудай хүгжэм, дуунай нүхэсэл эндэ харагдана.

Танилсалта хододоо һонин агша. Үшөө олондо мэдээжэ болоожо үрдеэгүй бэлигтэй дуушадай тодорон гарахада, зон сэдьхэлээ ханан магнадаг. Хореограф наһатай Долгор Шалдушкеева, Зоя Шармашкеева, Валерий Болхонов (соёлой байшан), Виктор Габанов («Аршан»), Санжидмаа Забанова (Туранай совхоз) үндэр сэгнэлтэдэ хүртэбэ.

Нютагайнгаа уран бэлигтэндэ хаана анхаралтайгаар ханданаб, тэндэ концерт наадаһа дуратайшуул олон байдаг, харалгандашье олоороо, эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Энэ талаар Туранай совхозой хүтэлбэрилэгшэдые магтамаар. Совхозой комсомолой комитедэй секретарь Федор Иринцеев залуушуулаа өөрынгөө жэшээгээр концертдэ хабаадуулна. Совхозой директор Л. Н. Шагдуров хэды заб сулөөгүй байбашье, харалганда бэлэдхэлэй үедэ үдэшэниинь ерэлсэжэ, репертуарайнь һайн, муу талые заажа үгэдэг һэн. Тиимэһээл Туранай совхозойхид худөөгэй коллективүүдэй дунда түрүүлжэ гараа. Энэ коллектив бүхы фермэ, гүүртэлүүд дээгүүр ябажа, малшадые дуу, хүгжэмөөрөө сэнгээдэг заншалтай.

Түб газарай коллективүүд соогһоо аршаанайхид шалгархал ёһоороо шалгараа.

Гэхэтэй хамга арадай дуу гүйсэдхэхэ бэлигтэниие элирүүлхэ гэһэн гол зорилготой һэн тула энэ харалган мүнөөдэрэй байдалһаа эхи абаһан шэнэ дуунуудаар, эстрадын ондоо зохёолнуудаар хоморшог байба.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан томо зохёолнууд байлсабал, гол зорилгоһоонь хадуурхагүй һэн ха.

Гансал Жэмһэгэй дунда һургуулиин багшанар «Буряад нютагай урдын ба мүнөөнэй байдал» гэһэн хүгжэмтэ найруулга табиха һайн һэдэлгэ хээ. Теэд тэрэнь удха һайнтайшье һаа, бэлэдхэл муутай байжа, түгэсхэлэй концертдэ орожо шадаагүй. Тиихэдэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа, Николай Погодиной «Буутай хүн» гэжэ монтаж бэлэдхээ. Энэ һэдэлгыень һайшаамаар.

Харалгын дутагдал гэбэл, нёдондонойхидо орходоо «түүхэйгээр» бэлдэһэн номернууд олон байгаа. Республика дотор гансал Түнхэнэй аймагта харалган үнгэргэгдөө гэһэн шалтаг урай һайханай бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэдэй зэмые хүнгэлнэгүй.

Гэбэ ябабашье энэ харалган түнхэнэйхидэй соёлой ажабайдалда ехэхэн түлхисэ хэбэ, арадай бэлигтэнэй тодоржол байхые үшөө дахин гэршэлбэ.

Дуун. Хатар... Энэ хоёр арад зоной хахасашагүй хани, хухаршагүй дали байһан зандаал.

Л. ТАПХАЕВ.

Хэрэн.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө «Электромашина» заводой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ спираль һуулгагша Евдокия Петровна Налескина түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Тэрэ болбол 250 электро спиральнуудые һуулгаха даабаритай байһан аад, халаан соогоо 400 хэһэг табина. Налескинагай бүтээһэн продукци хододоо һайн шанартай байдаг.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭБЭ

Хориин леспромхозой Зүүн-Хуурайн участогай модошод (начальнигынь М. А. Раднаев) модо бэлэдхэхэ, таллуулха һарынгаа түсэб январиин 26-да үлүүлэн дүүргэбэ. Тиигэжэ эндэхид түсэбөөр хараалагдаһан 12000 кубометрэй оронда 12028 кубометр модо бэлэдхэһэн юм. Мүнөө Зүүн-Хуурайн модошод һарын дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 2000 кубометр модо бэлэдхэжэ амжаба.

Эндэ коммунист Владимир Квашнинай хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада 700 гаран кубометр модо бэлэдхээ, тэрэшэлэн Николай Юткинэй бригада мүн лэ амжалтатай.

Модо таллуулха һарынгаа түсэб 230 процентээр дүүргэһэн автомашинын жолоошод Николай Семенов, Михаил Лаверьев болон Петр Ларионов гэгшэд мүн лэ магтаалтай.

Б.-М. ЦЫДЕНЖАПОВ.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООШОДОЙ ЗҮБЛӨӨН

Һаяшаг Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо республикын хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэбэ. Тэрээн дээрэ хэлхеэ холбооной Буряадай управлениин начальник Ц. Д. Будаев «Хэлхеэ холбоошодой ойн баярай жэлэй ажалай дүнгүүд болон 1968 оной хараа түсэбүүд» тухай элидхэл хэһэн байна.

Удаань элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ болоо. Эгээн түрүүлэн үгэ абаһан хэлхеэ холбооной Хяагтын узелай начальник нүхэр Апатев аймагай хэлхеэ холбоошодой ойн баярай жэлдэ абаһан уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэһэн тухай, мүн арадай вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан мүрысөөнүүдэй дэлгэрһэн тухай хөөрэбэ.

Зүблөөн дээрэ Ярууны, Хориин болон Загарайн аймагуудай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, хамта дээрээ 16 хүн үгэ хэлээ.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ҮБЭЛЭЙ ХАРГЫГААР

Хойто-Байгал хүрэтэр авто-транспортаар ябаха харгы юрэнхыдөө ноябриин һүүлээр гарадаг гээшэ. Жолоошод апрель һара хүрэтэр 700 гаран тонно ашаа тиишэ зөөхэ түсэбтэй.

Тэндэ ошохо харгын муу дээрэһээ ехэ бэрхэшээл үзэгдэдэг. Харгыдаа үндэр дабаа дабаха, тошон соогуур, елүүр дээгүүр ябаха, саһан хүр умбаха хэрэг гарадаг гээшэ. Жолоошод иимэ харгыгаар ябахадаа машинынгаа руль гансахан залаад лэ ябадаг бэшэ, харин мүльһэ хэмхэлхэ, саһа арилгаха зэргын хүдэлмэри хэнэ. Гэбэшье иимэ харгыгаар ябажа дүршэһэн шадабаритай жолоошод тиишэ эльгээгдэнэ. Ой модон соогуур харгы һэтэлхэ, уула хада дабан махаха гээшэ бараг бэшэ хэрэг. Тиимэ жолоошодой тоодо М. Н. Молчанов, Г. Г. Дьячков, А. М. Наумов, С. В. Власов болон бусад ороно.

Коммунис ажалай ударник Михаил Молчанов геологуудай партиин эрхим шофернуудай нэгэн юм. Машинаяа нарин нягтаар абажа ябадаг, тэрэнээ һайнаар заһадаг, харууһалдаг байһан дээрэһээ ямаршье оһолгүйгөөр ашаагаа хүрэхэ газартань хүргэнэ. Тэрэнэлэн шофернууд Дьячков, Катышов, Зубков, Катиков болон бусад машинануудаа һайнаар абажа ябадаг эрхим жолоошод болоно.

Автомобилистнэр бульдозерой жолоошон Н. Н. Шмелёвто баясхалан хүргэнэ. Тэрэ хадаа уларилай ямаршье эрхэ байдалда, үдэр һүни илгадгүй, хэрэгтэй сагай болоходо, өөрынгөө машинаар аян замай бэлшэр дээрэ ерэжэ, машинануудта харгы гаргажа үгэдэг юм.

Хойто-Байгал ородог хадын харгын хэды бэрхэтэй байбашье, жолоошод тэрэ бэрхэшээл һаадгүй дабана. Тэдэнэр геологуудай үдэр хүрэтэр ашаа зөөхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ уялга абаһан.

Б. ТАРАСИНСКИЙ.

ЯРУУНАДА

Хүндэтэй парикмахер

Хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгын комбинатта Мария Кирилловна Фомина 25 жэлэй турша соо таһалгаряагүй хүдэлжэ байна. Эгээл ехэ дүршэлтэй, бэрхэ парикмахер гэжэ Яруунын аймаг соо алдаршанхай юм.

Нүхэр Фомина залуу үетэниие хүмүүжүүлхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг. Энэ үе соо хэдэн олон парикмахернуудые һургаһан.

Нүхэр Фомина абаһан уялгаяа саг соонь нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг. Эрхим парикмахер түладаа нэгэнтэ бэшэ сомоной Соведэй депутадаар һунгагдаһан.

Дүршэлтэй наймаашан

— Николай Степанович, та ерэбэ гүт? Мэндэ амар! —гээд, гүүртэ, отара бүхэндэ угтадаг. Нүхэр Сазонов арбан жэлэй турша соо автолавкада хүдэлнэ. Ямаршье сагта машинадаа нүүгаад, холын отара, гүүртэнүүдээр аяншалдаг заншалтай юм.

Н. С. Сазонов хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг, малшадта хододоо ерэжэл байдаг. Малшадай гүйлтые болзортонь дүүргэдэг.

— Мүнөө жэл Нарһатынгаа совхозой зониие бүри һайнаар, бүхы эдеэ хоолоор, эд бараагаар хангаха хүсэлэнтэйб,—гэжэ нүхэр Сазонов мэдүүлнэ.

Николай Степанович коммунис ажалай ударник, эрхим жолоошон, дүршэл ехэтэй наймаашан.

В. БАЙБОРОДИН.

САҺАН «САДХААДАГ»

Манай республика уларилай эрхэ байдалай талаар Советскэ Союзай гандуушаг зонодо хабаадана. Олонхи аймагуудтамнай жэл соо оройдоо 200—250 миллиметр, тиихэдэ нүгөө зарим аймагуудтань 300—400 миллиметр хэмжээтэй шииг унана.

Гандуушаг жэлдэ шииг нойтон бүри бага байдаг. Зарим жэлдэ ороһон шииг нойтоной хахадынь июль-август һарануудта унадаг байна. Ургамалай шииг нойто ехээр хэрэглэхэ үедэ (май-июнь) бороо хура багаар ороно. Байгалай үмэнэ иимэ уларил үсөөн бэшэ үзэгдэдэг. Тиимэ эрхэ байдал хараадаа абажа, шииг нойто тогтоохо хүдэлмэри эмхидхэхэ шухала.

Газарай хурьһэндэ оруулагдаха шииг нойтые намар-үбэлэй үедэ ороһон бороо, саһа хэрэглэн, тарилгын эхеэр тэрэниие баридаг байһаниинь мэдээжэ. Үнгэрэгшэ оной намар ута, шииг нойтогүй хуурай уларил байһан. Таряанай, сабшалангай газарай хурьһэнэй хаталга октябриин һүүл хүрэтэр үргэлжэлһэн байна. Тиимэһээ олонхи худөө ажахын аймагуудта газарай хурьһэн шииг нойто багатай зангаараа үлөө. Тиимэһээ үбэлэй үедэ ороһон шииг нойто алдангүй барижа, эдлүүриин газар дээрэ тогтоохо ябадалда анхаралаа эртээнһээ хандуулха шухала. Ороһон саһан газарай хурьһэндэ шииг нойто бариха шуудала нүхэсэл болоно. Саһан ехэ байха бүридөө хабарай үедэ газарай хурьһэндэ шииг ехээр бариха арга олгоно.

Саһа ехэтэй үбэл газар тиимэ гүнзэгыгөөр хүрэдэггүй гээшэ. Тиигэжэ хабарай үедэ газар түргэн гэдэдэг. Тиимэһээ саһанай уһан газарай хурьһэндэ түргэн шэнгэдэг байха юм. Тэрэ эртын хабарай ургасые шииг нойтоор һайса хангажа шадаха байна.

Мүнөө жэлэй үбэл илангаяа саһа ехэтэй. 1961—1962 онуудай үбэл саһан иимэрхүү ехээр ороһон байха юм. Энэ үбэл саһанай гүнзэгы ехэнхи аймагуудта 15—20 сантиметр, Байгал шадарай болон Мухар-Шэбэрэй аймагуудта 20-һоо дээшэ, тиихэдэ Үдын голдо 24 сантиметр хүрэһэн байна. Баргажанда, мүн Байгалай хойто талаар урда урданайхидаал саһан ехэ. Тэндэ саһанай зузаан 30—40 сантиметр болонхой.

Саһанай иимэ ехэ байлга Хориин, Хэжэнгын, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй ба Хяагтын аймагуудта нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 5—7 дахин ехэ шииг нойтоной нөөсэтэй байһан болоно.

Гэбэшье һалхи шуурганай болохолоор саһан һалхинда туугдажа, хонхор жалга газарнуудта тогтожо эхилээ. Хэрбээ саһа тогтоохо хүдэлмэри саг соонь эхилээгүй һаа, тала газарай саһан һалхинда туугдажа, алдагдажа болохо байна.

Газарай хурьһэндэ шэнгэһэн миллиметр шииг нойтон бүхэн гектар газарта тонно уһа үгэхэ байһаниинь мэдээжэ.

Л. ГОНЧАРОВА,
инженер-агрометеоролог.

Үбдэг тулама саһан соо.
Н. БУРМАКИНАЙ фото.

СПОРТ

ТАСС-ай ЛЕНТЭҺЭ...

БОМБЕЙ. Тбилисиин теннисистнүүд Алла Иванова Александр Метревели хоёр Энэдхэг оронной түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахадаа, илалта туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, Иванова Энэдхэгэй спортсмен басаган Нируну Васафт гэгшэтэй түгэсхэлэй наадануудта уулзахадаа 6:4, 6:3 тоотойгоор, тиихэдэ Метревели Румыниин чемпион Иона Цириакые 11:9, 6:3, 6:2 тоотойгоор шүүгээ һэн.

ХЕЛЬСИНКИ. Хоккейгээр СССР-эй, Финляндиин суглуулагдамал хоёрдохи команданууд Турку хотодо уулзахадаа, талмайн эзэд—Финляндиин хоккеистнүүд 4:3 тоотойгоор шүүжэ шадаба.

БЕРЛИН. Хоккейгээр ГДР-эй суглуулагдамал команда Берлин хотодо Чехословакиин хоёрдохи суглуулагдамал командатай уулзахадаа, 5:5 тоотойгоор тэнсэһэн байна.

ЛЕ-БРАССЮ. Типографиин хүдэлмэрилэн, 29 наһатай Алоис Келин Швейцариин суглуулагдамал олимпийскэ командада оролсожо, Гренобль ошохынгоо урда санаар урилдахадаа, бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулба. Тиигэжэ Келин 15 модоной зайе 46 минута 21 секунда соо дабажа эрхимлээ. Гэбэшье тэрэ трамплинһаа һүрэхэдөө, 16-дахи һуурида гараа.

Олимпийскэ наадануудта хабаадалсахаа һорилгонуудаа хэжэ байһан 20 наһатай Франциин спортсмен Жильбер Пуаро трамплинһаа 85 метр һүрэжэ, илаһанда тоологдоо.

НЬЮ-ЙОРК. Гренобль ошохынгоо урда США-гай эгээн лэ эрхим «ниидэдэг санашан», 20 наһатай Адриэн Уотт Айрон-Маунтин гэжэ газарта мүрысэхэдөө трамплинһаа 102 метр 40 сантиметр холо һүрэжэ, оронойнгоо шэнэ рекорд тогтообо. Урда тээнь Норвегиһээ ерэһэн дэлхэйн чемпион Бьерну Виркола эндэ 102 метр 10 сантиметр зайда һүрэһэн байгаа.

ОСЛО. Трамплинһаа һүрэлгөөр дэлхэйн чемпион Бьерн Виркола, санаар урилдадаг Гьев... гэгшэд Греноблиин ол... 71 хүнһөө бүридэһэн ... санашадай командые ... байна. Тус командада ... дэлхэйн чемпионууд ... Истад, Олав Порлет, ... шад Харальд Гронн... Эллефсетер, конькиш... дахин Норвегиин че... һан, наяшаг олон ша... тогтооһон Свейн Эрик ... холо зайда урилдалгаа... рекордсмен Фред Анто... гэгшэд болоно.

ХЕЛЬСИНКИ. Грено... Финляндиин олимпийск... дала үнгэрһэн олимпиа... алтан медальда хүртэ... дэлхэйн чемпион Ээро ... та, трамплинһаа һүрэ... нийскэ чемпион Вейкк... нен, конькигаар 1965 ... це-чемпион Поуко Лау... сбругай олимпиадын ... тэһэн конькишан Кайя ... болон санаар урилдал... жэ бусадшье спортсме... һон байна.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА...

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАД...

Венесуэлын түрүү үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй амжалта

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын түбэй университедэй факультедүүдэй соведэй ба эрдэмтэдэй соведэй һунгалтын үедэ Венесуэлын коммунис залуушуулай союзда ородог университедэй түрүү фронтынхид илалта туйлаа. Түрүү үзэл баримталдаг фронтынхидай 7.465 дуу абахадань, зонхилхы демократическа партиин нүлөөн доро байдаг залуушуулай секци 300-гаар үсөөн дуу абаһан байна.

Университедэй автономиие хамгаалха, университедэй бюджедые ехэ болгохо, политическэ хэрэгээр хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэ, американ монополинуудай эзэрхэлгэһээ ороноо зайсуулха уряатайгаар һунгуулиин кампани үнгэрһэн байна.

Коммунис залуушуулай союз университедтэ нүлөө ехэтэй политическа хүсэн болонхой.

Суэцкэ канал дээрэ буудалдаан болобо

КАИР. (ТАСС). Суэцкэ каналда ябаһан Египедэй катернуудые январиин 30-най үглөөгүүр Израилиин сэрэгүүд буудаа гээд МЕН агентство мэдээсэнэ. Араб оронуудта Израилиин хэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулгын һүүлээр канал соо үлэһэн хариин суднануудые гаргаха арга боломжо бэдэржэ байһан Суэцкэ каналай захиргаанай катернууд пулемёдоор буудагдаһан байна.

Египедэй тала харюугай буудалга хээ гээд ОАР-ай армиин түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Лаосто американ авиаци хохидолдо ороно

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаосой газарые бомбододог американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй 287 самолёдые 1967 ондо Лаосой патриотическа зэбсэгтэ хүсэнүүд буудажа унагааһан ба газар дээрэ усадхаһан байна гээд Патет-Лао Каосан гэжэ агентствын дамжуулгада үндэһэлэн энээн тухай ВИА агентство мэдээсэнэ.

Энгэй хүн зониие буудаба

КАИР. (ТАСС). Иордан мүрэнэй зүүн эрьедэ байһан һууриин газарнуудые Израилиин сэрэгүүд январиин 30-най үглөөгүүр гурба дахин буудаа гээд Иорданиин армиин түлөөлэгшэ мэдээсээ.

ДРВ-дэ аймшагтай ехэ аюулай тохёолдожо байһа... нүүдтэ хэдэн мянган залуу хүбүүд, басагад арадай һайнду... рэгүүдтэ оролсоо. Зураг дээрэ: «Улаан мүрэн» гэжэ ... һайндуратан харуулда гараад ябана.

БТА-гай—АПН...

Эзэмдэгдэһэн газарнуудта хүнүү... арестовалаг...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Израилиин аюулгүйе сахиха албанай хүсэнүүд Газа шадар энгэй хүн зониие олоор арестовалжа эхилээ гээд Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Газаһаа мэдээсэнэ. «Һүйдхэлтэ ябуулга хээ» гэжэ гэмүэгдэн, дала гаран араб һүүлшын үдэрнүүдтэ арестовалагдаа.

ПАРИЖ. (ТАСС). Дуб... хы наһан соогоо тур... Наблуста сэрэгэй трибу... хэгдээ гээд Франс Пре... корреспондент Тель-А... сэнэ. Израилиин захи... гүүсэлтэ хээ, һүйдхэлтэ... дые үүдхээ гэжэ тэдэнэ...

Парижда ехэ түймэр болобо

ПАРИЖ. (ТАСС). Париж шадарай Сен-Дени гэжэ һууриндахи нефтепродуктнуудай складта ехэ түймэр болоо.

52 резервуарайнь 10-ниинь тэһэрээ гэжэ багсаагдана. Түймэрэй гал дүлэн 150 метр хүрэтэр өөдэ сороб-хилоо. Түймэр ондоо резервуарнуудта дэлгэрүүжэ гэжэ түб...

Түймэр саралгада Пар... хойто районой 17 пож... хабаадалсана. Хүнэй үх... тухай мэдээсэл мүнөө д... гүй байһаар.

Дүтэ шадарайнь райо... зон ондоо тээшээ абааша...

Хитадта боложо байһан үйлэ хэрэгүүд т...

Январиин 28-да Пекинэй томо стадион дээрэ сүүд боложо, телевидениэр дамжуулагдаа. «Соёлой хубисхалда» эсэргүүсэлтэ хээ гэжэ сүүдлэгдэһэн хүнүүд гэмнэгдэһэн байна. Сүүдлэгдэһэн 11 хүнэй хоёрынь шиидхэбэриин гаргагдан сасуу саазалагдаа.

Мао Цзэ-дунай бүлэгэй тала баригшадай болон түмэр замай хүдэлмэришэдэй хоорондо шанга тулалдаанай болоһон тухай мэдээсэл мүн лэ энэ үдэр «Бэйцзин жибао» гэжэ ниислэлэй газетэдэ гараһан байна. Энэ тулалдаан үнгэрһэн четвергдэ Пекинэй түмэр замай түбэй вокзал дээрэ болоһон байгаа. Зуун хүн шархатаа, тэрэ тоодо 20 хүн хүндөөр шархатаа. «Гурим сахихын тулада» дуудуулжа асарагдаһан солдадууд шархатагшадай дунда бии.

Түмэр замшадай «Вина» гэжэ газетын мэдээсэлэй ёһоор «Мао Цзэ-дунай үзэл суртал дэлгэрүүлгэдэ» түмэр замшад һаад ушаруулһан байна. Энэ мэдээсэлэй ёһоор, түмэр замшадые толгойлһон долоон хүдэлмэришэн арестовалагдаа.

«Политическэ горитойхон ушар болоно» гэжэ Пекинэй вокзал дээрэ болоһон үйлэ хэрэгые «Бэйцзин жибао» газетэ редакционно статья соогоо нэрлэһэн байна.

«Соёлой хубисхалда» эсэргүүсэлтэ хээ гэжэ зэмэлэн, хүнүүдые сүүдлэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүд Шанхайһаа, Дотор Монголһоо, Сычуан провинциһаа болон ороной бусад районуудһаа абтана. Шанхайда сүүдлэгдэһэн 16 хүнэй гурбаниинь саазалуулан алуулхаар шиидхэгдээ. «Соёлой хубисхалай» дайсад «можо болохо ябуулга хэнэ», тайлбарилан хэлэбэл сэрэгэйхидэй, хунвэйбинүүд болон маоцзэдунайхидай кадрова хүдэлмэрилэгшэдэй «эблэрэлгэдэ һаад ушаруулна» гээд митинг дээрэ үгэ хэлэһэн «Ревком» гэдэгэй түлөөлэгшэ мэдүүлһэн байха юм.

Шанхайдахи ууралай котелнуудай заводтохи оршон байдалые харуулһан цзаофанинуудай нэгэнэй бэшэгые газетэ толилоо. Энэ заводтохи хоёр ниитын организаци бүхэли жэлэй турша соо доторой тэмсэл хэнэ. Энэ хадаа «соёлой хубисхалай» дайсадай һүйдхэлтэ ябуулга хэхэдэ» таарамжатай эрхэ байдал бии болгоно гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Январиин 30-һаа февралиин 1 хүрэтэр энэ жэлдэ хабарай заншалта һайндэр Хитадта тэмдэглэгдэжэ байна. Нёдондо жэлдэ «соёлой хубисхалһаа» уламжалан элэ уд... мэриин үдэр гэжэ соносх... ха юм. Сэхыень хэлэхэ... ажалшад ямаршье амар... гүй байна бшуу. Мүнө... шэд, алба хаагшад бо... оройдоол гурбан амара... юм.

Цзинаньда байрлада... политическэ управлени... Шаньдун провинцида г... жуи жибао» газетэ тол... дэрэй үедэ Мао Цзэ-ду... талые һонирхолтойгоо... заабари командирнууд... дуудта үгтэһэн байна. ... һайханай бүлэгүүд Пе... нүүд болон талмайнуу... лоо. Тэдэнэр Мао Цзэ-д... үгэһэн үгэнүүдтэй дуу... на.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

1—2-дохи ХУУДАҺАНУУДТА: промышленностиин, хэлхеэ холбооной, барилгын худалдаа наймаанай, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь К. М. Продайводагай хэһэн элидхэлһээ, тэндэ хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүдһээ:

ГУРБАДАХИ ХУУ... дэлхэйн һонин. Байгаа... хамгаалха асуудалаар ... Редакцида ерэһэн бэ...

ДҮРБЭДЭХИ ХУУ... спортын һонин. Нюта... һонинууд. А. Куртиг... понденци.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

Н-04360.